

RAPORT Z WIZYTACJI

(profil praktyczny)

dokonanej w dniach 14-15 listopada 2017 na kierunku

***bezpieczeństwo wewnętrzne* prowadzonym**

na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych

Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej

im. prof. Stanisława Tarnowskiego

w Tarnobrzegu

Warszawa, 2017

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	5
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	5
1.2. Informacja o procesie oceny	5
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	6
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	7
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	8
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	8
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	8
1.1.....	8
1.2.....	9
1.3.....	10
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	10
Dobre praktyki	10
Zalecenia	10
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	10
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	11
2.1.....	11
2.2.....	12
2.3.....	13
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	14
Dobre praktyki	14
Zalecenia	14
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	14
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	14
3.1.....	14
3.2.....	19
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	20
Dobre praktyki	20
Zalecenia	21
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	21
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	21
4.1.....	21
4.2.....	23

4.3.....	23
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	25
Dobre praktyki	26
Zalecenia	26
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	26
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	26
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	27
Dobre praktyki	28
Zalecenia	28
Kryterium 6. Umędzynarodowienie procesu kształcenia	28
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	28
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	29
Dobre praktyki	29
Zalecenia	29
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	30
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	30
7.1.....	30
7.2.....	32
7.3.....	33
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	34
Dobre praktyki	34
Zalecenia	34
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	35
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	35
8.1.....	35
8.2.....	37
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	38
Dobre praktyki	38
Zalecenia	38
5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	38
Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).... **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).... **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 7. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. Andrzej Urban, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Mariusz Zieliński, członek PKA
2. dr hab. Zbigniew Ciekanowski, ekspert PKA
3. Artur Gawryszewski, ekspert PKA ds. postępowania oceniającego
4. Agnieszka Kowalczyk, ekspert PKA ds. studenckich
5. Bogdan Lewiński, ekspert PKA ds. pracodawców

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* prowadzonym na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytację poprzedzono zapoznaniem się Zespołu Oceniającego (dalej: ZO) z Raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast Raport ZO został opracowany na podstawie hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy prac etapowych oraz losowo wybranych prac dyplomowych wraz z ich recenzjami, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, a także absolwentami oraz studentami ocenianego kierunku.

Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała kierunek *bezpieczeństwo wewnętrzne*. Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

(jeśli kierunek jest prowadzony na różnych poziomach kształcenia, informacje należy przedstawić dla każdego poziomu kształcenia)

Nazwa kierunku studiów	Bezpieczeństwo wewnętrzne	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia I stopnia	
Profil kształcenia	Praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	Obszar nauk społecznych	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	Dziedzina nauk społecznych/nauki o bezpieczeństwie, nauki o obronności, socjologia. Dziedzina nauk prawnych/prawo	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	6 semestrów – 180 punktów ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych / liczba godzin praktyk	12tygodni/600 godzin	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	1. Służba policyjna 2. Zarządzanie kryzysowe	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Licencjat	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	15	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	186	-
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	2350	

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	W pełni
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1.Koncepcja kształcenia

1.2.Prace rozwojowe w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku studiów

1.3.Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Koncepcja kształcenia na kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* wpisuje się w strategię rozwoju Uczelni i jest zgodna z jej misją, formułowaną jako wszechstronne przygotowanie studentów do skutecznego konkurowania na lokalnym, krajowym i międzynarodowym rynku pracy poprzez realizowanie wysokiej jakości kształcenia, odpowiadającej wyzwaniom współczesności. Misja ta znalazła również swój wyraz w Strategii Rozwoju Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych, na którym realizowany jest kierunek. Głównym celem kształcenia jest przygotowanie studentów do aktywnego uczestnictwa w rynku pracy, a także do samodzielnego tworzenia miejsca pracy poprzez rozwój przedsiębiorczości oraz zapewnienie wysokiej jakości nauczania, uwzględniającej budowanie wiedzy, rozwój umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych i zawodowych. W uszczegółowieniu celów zawartych w strategii Wydziału i w odniesieniu do kierunku, celem kształcenia jest wyposażenie studentów w wiedzę w zakresie problematyki bezpieczeństwa oraz profesjonalne przygotowanie do podjęcia pracy w instytucjach zorientowanych na wzmacnianie bezpieczeństwa jednostek, grup i społeczeństwa.

Realizacji celów sprzyja polityka zapewnienia jakości, realizowana w Uczelni. Działania w tym zakresie organizowane i monitorowane są przez Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia, Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia. Ocena jakości kształcenia dokonywana jest poprzez ankietyzację, konsultacje z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi, w tym pracodawcami, praktykami zawodu, nauczycielami – praktykami oraz absolwentami wg wytycznych i narzędzi zawartych w wewnętrznym systemie zapewnienia jakości w Uczelni, a także nieformalnych spotkaniach pracowników i Dziekana z pracodawcami i innymi interesariuszami zewnętrznymi. Program kształcenia poddawany jest ewaluacji, a osiągnięcie przez studentów efektów kształcenia - kontroli. Podstawą zmian w programie są wyniki corocznych raportów z jakości kształcenia na kierunku, zmiany na polskim rynku pracy oraz dobre praktyki i wzorce, krajowe i międzynarodowe, wynikające z kontaktów Uczelni z instytucjami kształcącymi na poziomie wyższym w kraju i za granicą, a także w ramach rozpoczętego w 2016 roku programu Erasmus +. Na Wydziale działa Rada Programowa dla kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* oraz Rada Pracodawców, których zakres działalności obejmuje doskonalenie procesu kształcenia. Działalność Rady sprzyja m.in.: doskonalenie infrastruktury Uczelni (np. pracownie dla kierunku), aktualizowanie bazy bibliotecznej i poza uczelnianej bazy dydaktycznej,

ogólnouczelniane zajęcia językowe, udział pracowników i studentów w konferencjach naukowych o zasięgu lokalnym, krajowym i międzynarodowym.

Konkludując, koncepcja kształcenia na kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* jest zgodna z misją i strategią uczelni, odpowiada jej celom oraz polityce zapewnienia jakości. Koncepcja kształcenia uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe.

1.2.

Plany rozwoju kierunku wynikają ze strategii rozwoju Uczelni i strategii rozwoju Wydziału. Ewaluacja programów uwzględnia zmiany zachodzące w obszarze nauk społecznych i poszczególnych dyscyplin przypisanych kierunkowi. Uwzględnia ich dorobek, m.in. poprzez uaktualnianie literatury, przepisów prawa, uzupełnianie treści w przedmiotowych programach kształcenia. Zmiany uwzględniają potrzeby otoczenia społecznego oraz rynku pracy i obejmują cele zawarte w strategiach rozwoju (m.in. województwa/regionu podkarpackiego/miasta Tarnobrzeg). Wydział wykorzystuje do ewaluacji programów kształcenia wyniki prac prowadzonych przez specjalistyczne instytucje i urzędy, a dotyczące działalności zawodowej, związanej z kierunkiem studiów tj. raporty dot. zawodów deficytowych i nadwyżkowych, analizy (opracowania) Powiatowego i Wojewódzkiego Urzędu Pracy oraz ogólnych tendencji krajowego i zagranicznego rynku pracy, informacje uzyskiwane od pracodawców, praktyków zawodu, przedstawicieli Konwentu Pracodawców.

Wymienione materiały i dokumenty poddawane są dyskusjom, m.in. w Radzie Programowej, Radzie Pracodawców, Radzie Wydziału. Efektem są działania służące wzmocnieniu praktycznej nauki, poprzez poszerzanie instytucji współpracy w zakresie realizacji efektów kształcenia praktycznego – praktyki zawodowe, zajęcia dydaktyczne pozyskiwanie do współpracy nowych wykładowców – praktyków zawodu i przedstawicieli instytucji i zawodów z obszaru bezpieczeństwa (zatrudnienie w nowym roku akademickim 2 osób związanych z zarządzaniem kryzysowym i strażą pożarną oraz z doświadczeniem wojskowym), zwiększenie liczby efektów kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji zawodowych (np. w programie praktyki zawodowej), wprowadzenie przedmiotu Psychologia bezpieczeństwa, rozszerzenie oferty fakultetów (ukierunkowanie tematyki na obszary związane z bezpieczeństwem w jego licznych wymiarach). W planach rozwoju kierunku znajdują się również nowe specjalności, odpowiadające wyzwaniom współczesnej geopolityki i rynkowi pracy. Rozwój kierunku warunkowany jest pozytywną oceną programu kształcenia dokonaną przez pracodawców. Ponadto, Uczelnia zgłosiła swój udział w Legii Akademickiej. Aktualnie prowadzone są działania mające na celu realizację tego przedsięwzięcia, co przyczyni się do zwiększenia umiejętności i kompetencji studentów w/w kierunku studiów.

Wydział planuje w przyszłości uruchomienie studiów II stopnia. W 2016 roku rozpoczęto prace nad określeniem potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego na absolwentów kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* – studia II stopnia. Pracodawcy zwrócili się z wnioskiem na potrzebę kształcenia na studiach magisterskich. Jednocześnie zostały zawarte porozumienia dotyczące współpracy przy tworzeniu studiów II stopnia.

1.3.

Efekty kształcenia dla kierunku studiów *bezpieczeństwo wewnętrzne* są spójne z efektami odpowiadającymi efektom określonym dla obszaru nauk społecznych, profilu praktycznego studiów I stopnia zgodnymi z Krajowymi Ramami Kwalifikacji oraz z 6 poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji. Zakładane dla kierunku efekty kształcenia określają zakres wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych i zawodowych, które student nabywa w toku studiów i których nabycie przygotowuje go do konkurowania na rynku pracy oraz do dalszej edukacji. Efekty kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych zostały sformułowane tak, by student nabył praktyczne przygotowanie do rozpoczęcia pracy zawodowej. Jednocześnie pozwalają one studentom (absolwentom) na zastosowanie nabytej podczas studiów wiedzy w rzeczywistości zawodowej. Opis kierunkowych efektów kształcenia przewiduje łącznie 27 efektów (w tym: 9 - z zakresu wiedzy, 11 – z zakresu umiejętności oraz 7 – z zakresu kompetencji społecznych). Uczelnia na kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* kładzie nacisk na kształcenie praktyczne, gdyż wśród założonych efektów przeważają te, które pozwalają nabyć studentom umiejętności i kompetencje społeczne.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Koncepcja kształcenia na kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* nawiązuje do misji i strategii Uczelni oraz strategii podstawowej jednostki organizacyjnej, a także do polityki jakości, w tym polityki jakości kształcenia. Plan rozwoju kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* na poziomie studiów I stopnia do roku akademickiego 2016/2017 zakładał uwzględnianie w programach kształcenia tendencji i zmian zachodzących w dziedzinach i dorobku naukowym dyscyplin fundamentalnych dla kierunku. Współpraca z pracodawcami w kontekście aktualizacji programu kształcenia oraz planu studiów, a tym samym ich wpływu na proces kształcenia studentów na kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* jest prowadzona na bieżąco.

Dobre praktyki

Zalecenia

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

- 2.1 Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia
- 2.2 Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia
- 2.3 Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Program studiów oraz organizacja i przebieg procesu kształcenia umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie tytułu zawodowego licencjata. Warunkiem ukończenia studiów jest osiągnięcie przez studenta, na co najmniej dostatecznym poziomie, wszystkich zakładanych efektów kształcenia, w tym efektów przypisanych praktykom zawodowym. Przedmiotowe treści w programach kształcenia dla poszczególnych przedmiotów są uzupełniane/zmieniane, zgodnie z aktualnym stanem wiedzy, przepisami w zakresie bezpieczeństwa oraz innych dziedzin życia kompatybilnych z działaniami w tym obszarze. Program kształcenia jest modyfikowany i oceniany przez Radę Programową, Radę Pracodawców, Radę Wydziału. Jego realizacji służy aktualizowana baza biblioteczna.

Stosowane w toku nauczania metody kształcenia umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Na zajęciach stosowane są aktywizujące formy pracy w małych grupach, realizowanych m.in. w pracowniach oraz w terenie. W przekazywaniu wiedzy wykorzystywane są takie metody jak: wykład (tradycyjny, konwersatoryjny, informacyjny, problemowy), dyskusja, pogadanka, burza mózgów, gry dydaktyczne (gra decyzyjna, sytuacyjna, symulacyjna - inscenizacja), metody wizualne (film, zdjęcia), metody oglądowe (pokaz, instruktaż), analizy przypadków i sytuacji, problemowa metoda laboratoryjna, zajęcia praktyczne, metoda zadaniowa służąca realizacji indywidualnych i zespołowych, częściowych i całościowych prac np. projektu (np. prezentacja multimedialna, opracowanie procedury, instrukcji), analiza tekstów źródłowych, praca z tekstem, samodzielne studiowanie literatury, prezentacja multimedialna, bezpośrednie wykonywanie zadań praktycznych, rozwiązywanie sytuacji problemowych. Efekty i przypisane im treści na przedmiocie metodologia badań nad bezpieczeństwem oraz seminarium dyplomowe przygotowują studentów, w podstawowym zakresie, do prowadzenia badań, w tym do określania przedmiotu i celów badań, formułowania problemów badawczych oraz doboru metod, technik i narzędzi badawczych oraz opracowania i prezentacji wyników badań.

Przypisane kształceniu metody umożliwiają studentom samodzielne uczenie się – np. studiowanie literatury przedmiotu, opracowywanie projektów, wykonywanie zadań częściowych (w pracach zespołowych). Samodzielna praca studentów została określona w sylabusach w: formie, liczbie godzin i przypisanych punktach ECTS. Nakład pracy studenta i przypisane formy pracy samodzielnej określone zostały w sylabusach dla poszczególnych przedmiotów. Całkowity nakład indywidualnej pracy studenta wynosi – 86 pkt ECTS (94 pkt ECTS – bezpośredni kontakt nauczyciela i studenta). W programie kształcenia przyjęto, że 1 pkt ECTS jest równy nakładowi pracy studenta w wymiarze 25 godzin. Zasady funkcjonowania systemu ECTS w PWSZ w Tarnobrzegu są zgodne z regulacjami zawartymi w: ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym, Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 roku w sprawie warunków prowadzenia studiów oraz Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 14 września 2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta. System punktów ECTS dotyczy wszystkich studentów. Kierunek studiów *bezpieczeństwo wewnętrzne* ma profil praktyczny. Pomimo tego, iż nie jest przypisana mu działalność naukowa, prowadzone są

w jego ramach badania naukowe. Prace dyplomowe, najczęściej o charakterze empirycznym uwzględniają problematykę otoczenia społecznego i gospodarczego (instytucje) oraz uwzględniają potrzeby środowiska lokalnego w obszarze bezpieczeństwa. Zajęcia na kierunku realizowane są w formie wykładów, ćwiczeń, zajęć praktycznych oraz praktyk zawodowych. Praktycznemu przygotowaniu studentów służą aktywizujące i praktyczne metody nauczania, nauczanie w małych grupach, w pracowniach, zajęcia w terenie oraz w instytucjach, w których realizowane są praktyki zawodowe. Student realizuje 600 godzinny program praktyk zawodowych, kończący się egzaminem. Zajęcia, w zależności od formy realizowane są w grupach: zajęcia praktyczne – od 12 do 24 osób, seminaria – od 11 do 15, ćwiczeniowe – od 12 do 38 osób (w zależności od przedmiotu), lektoraty – od 21 do 24, grupy wykładowe – liczebność danego roku. Łączna liczba godzin w cyklu kształcenia w kontakcie bezpośrednim wynosi 2414 godzin, w tym: zajęcia teoretyczne (wykłady i ćwiczenia) - 994 godzin, zajęcia praktyczne 1420 godzin. Treściom kształcenia przyporządkowane są określone metody nauczania, np. kierunkowy efekt B1P_W02 (wiedza) osiągnąć jest np. z wykorzystaniem metod: wykład, prezentacja multimedialna, pogadanka, dyskusja, praca z tekstem; efekt B1P_U05 (umiejętności) osiągnąć jest np. z wykorzystaniem metod: analiza przypadków, problemowa metoda laboratoryjna, metoda zadaniowa (w grupie), dyskusja, pogadanka, gra dydaktyczna; efekt B1P_K02 –instruktaż z pokazem, obserwacja, wykonywanie zadań, rozwiązywanie sytuacji problemowych. Metody kształcenia służące nabywaniu i rozwijaniu umiejętności i kompetencji zawodowych i społecznych realizowane są z wykorzystaniem metod praktycznych, angażujących aktywność studentów.

Praktyka zawodowa kończy się egzaminem. Rozkład zajęć praktyki zawodowej jest następujący:–I rok, II semestr - 4 tygodnie (200 godzin dydaktycznych), praktyka wakacyjna, II rok, III semestr - 2 tygodnie (100 godzin dydaktycznych), III rok, IV semestr - 4 tygodnie (200 godzin dydaktycznych); V semestr - 2 tygodnie – 100 godzin dydaktycznych). Praktyka na kierunku realizowana jest w 50 podmiotach, z którymi Uczelnia podpisała umowę na prowadzenie praktyk. Uczelnia zapewnia wszystkim studentom miejsca praktyk. Studenci mają także możliwość samodzielnego wyboru miejsca praktyki, pod warunkiem spełniania przez nią kryteriów doboru. Podstawowym kryterium doboru placówki jest jej działalność wpisująca się w obszar bezpieczeństwa wewnętrznego. Uczelnia współpracuje z 47 instytucjami w zakresie realizacji praktyk zawodowych na kierunku. Baza placówek jest systematycznie poszerzana, a tworzą ją m.in. instytucje administracji rządowej i samorządowej, komórki zarządzania kryzysowego, instytucje działające w obszarze zapobiegania przestępczości, agencje ochrony osób i mienia, a także ośrodek kształcenia poligonowego, straż miejska, straż pożarna, ośrodek interwencji kryzysowej, zakład karny, areszt śledczy, policja, wodne pogotowie ochotnicze.

2.2.

System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność i porównywalność wyników oraz umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W Uczelni stosuje się następujące oceny: ocena dostateczna (3,0), dostateczny plus (3,5), dobra (4,0), dobry plus (4,5), bardzo dobry (5,0). Sylabus zawiera kryteria oceny osiągniętych przez studenta efektów kształcenia dla każdej formy zajęć w ujęciu procentowym dla poszczególnych ocen.

Szczegółowe kryteria oceny poszczególnych wytworów prac studentów (metod weryfikacji efektów kształcenia) opracowuje i przedstawia studentom nauczyciel akademicki prowadzący daną formę zajęć. Prace studentów są przechowywane przez okres 3 lat. Stosowane w procesie kształcenia na kierunku metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia. Działaniu temu służą tradycyjne metody pomiaru: testy, kolokwia, prace pisemne, analizy. Umiejętności weryfikują takie metody jak: – projekty, częściowe zadania, zadania praktyczne w miejscu odbywania praktyk zawodowych oraz obserwacja studenta podczas pracy w grupie (pozwala ona także na ocenę kompetencji społecznych i zawodowych), udział studenta w sytuacjach symulowanych (np. umiejętność współpracy w grupie, obowiązkowość, odpowiedzialność za powierzone zadanie, systematyczność).

Osiągnięcia studentów weryfikowane są również podczas bieżącej pracy na zajęciach (informacja zwrotna nauczyciela), z wykorzystaniem praktycznych – aktywizujących studenta metod nauczania (ćwiczenia i zajęcia praktyczne z wykorzystaniem np. laboratoryjnej metody problemowej, gier dydaktycznych, różnego rodzaju dyskusji, pogadanki, burzy mózgów, analizy decyzyjnej, metody zadaniowej, metody projektu), obserwacja studenta podczas zajęć. Sposoby weryfikacji wiedzy zgodne są z efektami kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Na przykład weryfikacji uszczegółowionego efektu kształcenia w zakresie wiedzy (B1P_W01) na przedmiocie: Zagrożenia bezpieczeństwa a rola PSP w zarządzaniu kryzysowym służy kolokwium, efektu w zakresie umiejętności i kompetencji (B1P_05, B1P_K02) - ocena wykonanego zadania częściowego. Kończącym etapem weryfikacji stopnia osiągnięcia efektów kształcenia jest egzamin dyplomowy. Praca dyplomowa ma charakter teoretyczno-empiryczny. Tematy prac związane są z kierunkiem studiów, a ich treść dowodzi uzyskania przez studenta efektów kształcenia w zakresie: wiedzy wskazującej na znajomość podejmowanych zagadnień objętych programem nauczania oraz umiejętności budowania warsztatu badacza i wykorzystywania metod, technik i narzędzi badawczych oraz pisemnej prezentacji uzyskanych wyników badań.

2.3.

Zasady rekrutacji na studia pierwszego stopnia na kierunek *bezpieczeństwo wewnętrzne* zostały zawarte w Uchwale Nr 12/2016 Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu z dnia 31 maja 2016 roku z późn. zm. Odrębna uchwała określa zasady przyjmowania na studia laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych stopnia centralnego na trzy kolejne lata (Uchwała nr 23/2014 z dnia 16 maja 2014 roku). Postępowanie kwalifikacyjne na I rok studiów na kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* odbywa się w trybie konkursu świadectw dojrzałości. Kandydaci przyjmowani są zgodnie z kolejnością na liście rankingowej do momentu wykorzystania limitu określonego przez uchwałę Senatu. Postępowanie kwalifikacyjne przeprowadza powoływana przez Rektora Międzywydziałowa Komisja Rekrutacyjna. Wyniki postępowania kwalifikacyjnego na każdym etapie są dokumentowane i upubliczniane na tablicach ogłoszeń. Informacje dotyczące zasad rekrutacji są powszechnie dostępne, m.in. za pośrednictwem strony internetowej Uczelni. Zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 23 maja 2012 r., poz. 572, z późn. zm.) oraz Uchwały nr 27/2015 Senatu PWSZ w Tarnobrzegu z dnia 30 czerwca 2015 roku, Uczelnia

posiada procedurę potwierdzania efektów kształcenia, jednakże w związku z brakiem oceny programowej na kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* nie została ona uruchomiona.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne*. Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji na poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne*. Metody weryfikacji efektów kształcenia Zespół Oceniający ocenia jako właściwie dobrane do treści i efektów kształcenia. Studenci czują się oceniani obiektywnie i sprawiedliwie. Mają wgląd do ocenionych prac w celu poprawy błędów. Dysponują wszelkimi informacjami o procesie dyplomowania, a samą procedurę wyboru promotora i tematu pracy oceniają jako przejrzystą i satysfakcjonującą. Praktyki w wymiarze 600 h pozwalają studentowi nabyć doświadczenie, która pomoże mu, jako absolwentowi, łatwiej wejść na rynek pracy. Planowane od przyszłego roku akademickiego zmiany należy uznać jako bardzo pozytywne. Przyczynią się one na pewno do poszerzenia wiedzy zdobytej podczas studiów oraz jej praktycznego wykorzystania.

Dobre praktyki

Zalecenia

Zespół Oceniający zaleca zweryfikowanie efektów kształcenia, jakie studenci uzyskują w trakcie praktyk zawodowych.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia
- 3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

W celu zapewnienia realizacji zadań wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, Rektor powołał Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia. W jej skład wchodzi zatrudnieni w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu nauczyciele akademicki reprezentujący różne dyscypliny naukowe oraz osoby nie będące nauczycielami akademickimi. Przewodniczącym Komisji jest Prorektor ds. Kształcenia. Dziekan Wydziału na wniosek Prorektora ds. Kształcenia powołuje Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia. Do zadań Uczelnianej i Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia

należy m. in.: ocena jakości procesu kształcenia z wszystkimi elementami składającymi się na realizację tego procesu, ze szczególnym uwzględnieniem następujących zagadnień: ocena procesu kształcenia, ocena prawidłowości postępowania rekrutacyjnego, ocena prawidłowości stosowania Regulaminu, zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się oraz sposobu powoływania i trybu działania komisji weryfikującej efekty uczenia się w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu, ocena barier kariery zawodowej absolwentów z uwzględnieniem opinii studentów, absolwentów i pracodawców w kształtowaniu koncepcji kształcenia oraz dostosowania kwalifikacji absolwenta do oczekiwań rynku pracy, ocena systemu premiowania wyróżniających się nauczycieli akademickich z uwzględnieniem ich naukowo-dydaktycznego zaangażowania oraz wyników ankiet przeprowadzonych wśród studentów co najmniej raz w roku akademickim. Podstawą oceny skuteczności Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia są roczne raporty Wydziałowych Komisji ds. Jakości Kształcenia i Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia składane odpowiednio w terminach do 15 listopada i do 30 listopada oraz sprawozdania Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia z czynności związanych z weryfikacją założonych efektów kształcenia w ramach WSZJK składane w terminach do 31 maja i 31 października i informacji z kwestionariuszy oceny jakości kształcenia przeprowadzonych wśród studentów i nauczycieli akademickich składanych wraz ze sprawozdaniem Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia z czynności związanych z weryfikacją założonych efektów kształcenia w ramach WSZJK w terminie do 31 października. Jednym z głównych warunków odpowiedniej realizacji zadań Uczelni i wypełniania nakreślonej misji jest wprowadzenie i realizowanie założeń Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia z uwzględnieniem wszystkich aspektów, które mogą wpływać na jego przebieg i jakość, a także na zarządzanie Uczelnią.

Główne cele funkcjonującego wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia to stałe monitorowanie i doskonalenie jakości kształcenia na Uczelni, stworzenie mechanizmów zarządzania, monitorowania i permanentnego doskonalenia systemu, wypracowanie procedur zapewnienia jakości kształcenia, dbałość o zapewnienie wysokiego poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych studentów, udział interesariuszy wewnętrznych, tj. władz Uczelni, pracowników akademickich i administracyjnych oraz studentów w tworzeniu i realizowaniu WSZJK, udział interesariuszy zewnętrznych, tj. kandydatów na studia, absolwentów Uczelni, pracodawców i innych podmiotów współpracujących w tworzeniu i realizowaniu WSZJK.

W trakcie wizytacji, Władze poinformowały Zespół Oceniający, że jednym z ważnych elementów systemu jakości kształcenia są narzędzia, za pomocą których gromadzone są i przetwarzane informacje dotyczące kolejnych etapów i aspektów kształcenia. W Wewnętrznym Systemie Zapewnienia Jakości Kształcenia Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu zostały określone narzędzia podstawowe oraz narzędzia wspomagające. Narzędzia podstawowe obejmują formalną dokumentację programu kształcenia, ankiety służące zebraniu opinii studentów na temat prowadzenia zajęć dydaktycznych, ankiety dotyczące oceny pracy dziekanatów i obsługi studentów oraz „wirtualnego dziekanatu”, ankieta skierowana do pracodawców, diagnozująca

wstępnie oczekiwane efekty kształcenia, ankieta skierowana do kandydatów na studia, diagnozująca wstępne oczekiwane efekty kształcenia, kwestionariusz oceny warunków socjalnych, kwestionariusz ankietowego badania losów absolwentów, kwestionariusz oceny jakości kształcenia – student, kwestionariusz oceny jakości kształcenia – nauczyciel akademicki, kwestionariusz oceny praktyki zawodowej i zajęć praktycznych, arkusz okresowej oceny nauczyciela akademickiego, protokół z hospitacji zajęć dydaktycznych, protokół z hospitacji praktyk zawodowych, standardowy zbiór dokumentujący moduły/przedmioty kształcenia, protokół z konsultacji z interesariuszami wewnętrznymi, protokół z konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi, analiza dokumentacji przeprowadzonego audytu wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Natomiast narzędzia wspomagające to protokoły ze spotkań Wydziałowych Rad Pracodawców, Rad Programowych dla poszczególnych kierunków, zasoby księgozbioru biblioteki Uczelni, sprawozdania z działalności biblioteki, sprawozdania z realizacji działań Uczelni w kierunku wsparcia studentów z ograniczoną sprawnością, składane przez pracownika Biura Karier do Prorektora ds. Kształcenia na zakończenie każdego z semestrów, oraz inne dokumenty, które mogą być związane z realizacją procesu kształcenia.

Założone efekty kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów poddawane są systematycznej weryfikacji. Procedura oceny efektów kształcenia została zawarta w systemie weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Sylabusy, stanowiące opis przedmiotów kształcenia, zawierają informację o sposobach weryfikacji osiąganych przez studenta efektów kształcenia. Działaniu temu służą tradycyjne metody pomiaru: testy, kolokwia, prace pisemne, analizy. Osiągnięcia studentów weryfikowane są również podczas bieżącej pracy na zajęciach. Ponadto w procesie weryfikacji efektów kształcenia nauczyciele akademicy wykorzystują system antyplagiatowy, szczególnie dotyczy to procesu dyplomowania. Oceny realizowanych efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów na ocenianym kierunku studiów, co roku dokonują studenci i nauczyciele akademicy wypełniając 3 ankiety ewaluacyjne. Doskonalenie programów kształcenia odbywa się przy udziale interesariuszy wewnętrznych (studenci, nauczyciele akademicy, w tym uczelniani opiekunowie praktyk, pracownicy administracji) i interesariuszy zewnętrznych (absolwenci, pracodawcy, opiekunowie praktyk z ramienia pracodawców, reprezentanci pracodawców – nauczyciele – praktycy zawodu). Przedstawiciele wszystkich tych grup są członkami działających w ramach Wydziału, wymienionych wyżej rad i komisji. Programy kształcenia uwzględniają zatem oczekiwania nauczycieli akademickich oraz pracodawców, co przekłada się na realizowanie oczekiwań rynku pracy. Interesariusze zewnętrzni współpracujący z Wydziałem Nauk Społecznych i Humanistycznych w ramach kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* to także szkoły wyższe krajowe i zagraniczne, m.in. Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. Jurji Fedkowycza, Katedra Bezpieczeństwa Życia. Zakres współpracy obejmuje m. in. wspólne organizowanie konferencji naukowych, wymianę dobrych praktyk, służących doskonaleniu programu kształcenia. Są to także szkoły średnie kształcące na profilu mundurowym. Propozycje zmian w programie kształcenia zgłaszane przez Radę Programową zatwierdzane są przez Radę Wydziału, a w przypadku zmiany efektów kształcenia dla kierunku przez Senat. Z informacji uzyskanych w trakcie wizytacji wynika, że dokonano zmian bądź treści przedmiotów np. zmieniono liczbę lub treść przedmiotowych efektów kształcenia oraz

rozszerzono metody dydaktyczne i metody weryfikacji efektów, zaktualizowano treści i literaturę przedmiotu, w celu odpowiedniego powiązania treści kształcenia z efektami kształcenia dokonano zmiany w programie studiów, wymieniając przedmiot Psychologia społeczna na Psychologię bezpieczeństwa.

Przykłady zmian w przedmiotowych efektach kształcenia: Praktyka zawodowa (dodano 2 efekty dotyczące wykorzystywania przepisów prawa i przestrzegania zasad etyki), Seminarium (dodano w efektach kształcenia wiedzę o zasadach ochrony własności intelektualnej), Metodologia badań naukowych (dodano w efektach kształcenia przestrzeganie praw autorskich i definiowanie podstawowych pojęć), Siły zbrojne w systemie bezpieczeństwa (uszczegółowiono i skonkretyzowano efekty), Zwalczanie terroryzmu: (rozszerzono efekt kompetencji społecznych), Organizowanie i funkcjonowanie policji (Efekt 3 brzmiący: Potrafi współdziałać w grupie przy rozwiązywaniu zadań i problemów szczegółowych związanych w funkcjonowaniem Policji zmieniono na potrafi współdziałać w grupie realizując zadanie operacyjne w sytuacji symulacyjnego zagrożenia bezpieczeństwa). W wyniku konsultacji z wykładowcami z Czerniowieckiego Uniwersytetu Narodowego w Czerniowcach do programu kształcenia wprowadzono fakultet: Działania profilaktyczne podejmowane przez policję na rzecz bezpieczeństwa osób.

Monitoring programów kształcenia odbywa się na podstawie raportów Wydziałowej i Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia (analizy dokonuje się 2 razy w roku) oraz zgłaszanych przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych uwag i propozycji, a także analiz rynku pracy. Analizy dokonują Rada Programowa dla kierunku, a także Rada Pracodawców oraz Rada Wydziału. Z raportem zapoznawani są również studenci, którzy mogą zgłaszać swoje wnioski oraz inni zainteresowani, np. pracownicy administracyjni i nauczyciele. Analizy dokonuje się na podstawie danych uzyskiwanych w trakcie całego roku akademickiego. Analizie podlega m.in.: ocena zasad procesu kształcenia pod względem zgodności sylwetki absolwenta z programem studiów, ocena prawidłowości postępowania rekrutacyjnego; ocena działalności studenckich kół naukowych; ocena jakości procesu kształcenia obejmująca poszczególne elementy organizacji procesu dydaktycznego oraz zgodności procedur oceniania studentów, wymagań stawianych pracom dyplomowym; ocena warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych pod kątem wyposażenia sal ćwiczeniowych i wykładowych, liczebności grup oraz dostępności materiałów dydaktycznych i środków audiowizualnych, z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych; ocena punktowego systemu rozliczania pracy studentów.

Monitorowanie losów zawodowych absolwentów dostarcza informacji, które mogą być wykorzystywane w doskonaleniu i dostosowywaniu programów kształcenia do potrzeb studentów oraz potrzeb rynku pracy. W ramach WSZJK przeprowadzane jest badanie losów zawodowych absolwentów na podstawie kwestionariusza ankietowego badania losów absolwentów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu przeprowadzanego przez Biuro Karier drogą mailową. Na podstawie wytycznych zawartych w Regulaminie monitorowania losów zawodowych absolwentów, uczestnicy są badani po roku od ukończenia kształcenia, po trzech i po pięciu latach. Udział w badaniu jest dobrowolny i poprzedzony złożeniem, przez każdego studenta składającego

pracę dyplomową w Dziekanacie, zgody na uczestnictwo w badaniu oraz gromadzeniu, wykorzystywaniu i przetwarzaniu danych osobowych wyłącznie w celach badawczych. W badaniu tym Uczelnia może uzyskać informacje o wykorzystaniu lub niewykorzystaniu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zdobytych w ramach studiów poprzez kontynuację nauki na studiach drugiego stopnia, lub zdobyciu zatrudnienia zgodnego z uzyskanym wykształceniem. Raport z monitorowania losów zawodowych absolwentów Prorektor ds. Rozwoju przekazuje Rektorowi Uczelni, Prorektorowi ds. Kształcenia oraz dziekanom wydziałów. Informacje i przykłady z raportu Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia (ostatnie zmiany w programie kształcenia miały miejsce w czerwcu 2017 r. i dokonane były, m.in. w oparciu o raport z października 2016 roku). Oceniając wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne nabyte w trakcie studiów znaczna część absolwentów w rok po ukończeniu studiów (86% badanych), zgadza się ze stwierdzeniem, że program kształcenia powinien być zrównoważony między teorią, a praktyką, tylko 11% absolwentów uważa, że program kształcenia powinien mieć przede wszystkim charakter praktyczny. Podobne opinie na temat programu kształcenia wyrażają studenci po 3 latach od ukończenia studiów. Biorąc także pod uwagę wykorzystywanie wiedzy, kompetencji oraz zdobytego doświadczenia podczas realizacji praktyk zawodowych po ukończeniu studiów, 60% respondentów deklaruje, że wykorzystuje je często w swojej pracy zawodowej. W wyniku tych analiz, a także opierając się na sugestiach pozostałych interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych, rozszerzono efekty kształcenia z praktyk zawodowych dodając 2 efekty dotyczące wykorzystywania przepisów prawa i przestrzegania zasad etyki. Na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych prowadzona jest systematyczna hospitacja zajęć dydaktycznych, której celem jest przede wszystkim dążenie do utrzymania wysokiej jakości procesu dydaktycznego. Dzięki hospitacjom możliwe jest przekazywanie pracownikom ewentualnych uwag oraz wspieranie nauczycieli w doskonaleniu procesu dydaktycznego, a także nabywaniu doświadczenia w tym zakresie. Harmonogram hospitacji przygotowuje Dziekan. W trakcie hospitacji ocenie podlegają takie kwestie jak: określenie i realizacja celów operacyjnych zajęć, dobór metod kształcenia, środki dydaktyczne wykorzystane w ramach zajęć dydaktycznych, organizacja zajęć, sprawdzanie i ocenianie wiedzy studenta zdobytej podczas zajęć, merytoryczne przygotowanie prowadzącego zajęcia, osobista kultura prowadzącego zajęcia. Ocena zajęć dokonywana jest w oparciu o arkusz hospitacyjny. Nauczyciele zatrudnieni na umowę o dzieło hospitowani są co roku. Każdy nauczyciel akademicki podlega okresowej ocenie, która odbywa się obecnie raz na 4 lata lub częściej na wniosek kierownika jednostki, w której pracownik jest zatrudniony lub zainteresowanego swoją oceną pracownika. W październiku 2016 ocenie okresowej poddano 2 nauczycieli akademickich zatrudnionych na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych. Uzyskali oni ocenę wyróżniającą i bardzo dobrą. Dodatkowo, w celu podniesienia poziomu jakości kształcenia, na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych prowadzone są badania ankietowe mające na celu ocenę przez studentów umiejętności dydaktycznych i przygotowania merytorycznego osób prowadzących zajęcia. Badania są anonimowe, realizowane corocznie, a ocenie poddawani są wszyscy nauczyciele.

Każdego roku akademickiego studenci anonimowo i dobrowolnie wypełniają ankietę dotyczącą sposobu prowadzenia zajęć dydaktycznych przez nauczycieli akademickich. Uzyskane informacje oceniają, a także stymulują ciągłe doskonalenie jakości kształcenia na Wydziale

oraz podnoszą rangę pracy dydaktycznej. Oceniani byli wszyscy pracownicy naukowo-dydaktyczni prowadzący zajęcia dydaktyczne na studiach pierwszego stopnia. W roku akademickim 2016/2017 do przeprowadzenia oceny zajęć dydaktycznych wykorzystano kwestionariusz „Ocena sposobu prowadzenia zajęć dydaktycznych dokonana przez studentów”. Ankieta składa się z 10 pytań. Ankietowani studenci wybierają oceny z 4 stopniowej skali, która wyraża się w następujących odpowiedziach: zdecydowanie tak, raczej tak, raczej nie, zdecydowanie nie.

Ocena efektów kształcenia została zawarta w systemie weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. W tworzeniu, realizacji i weryfikowaniu efektów kształcenia biorą udział władze Uczelni, Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia, nauczyciele, studenci, pracownicy administracyjni oraz kandydaci na studia, absolwenci Uczelni, pracodawcy i inne podmioty. Udział przedstawicieli otoczenia społecznego, gospodarczego i oświatowego w tworzeniu, realizacji i weryfikacji efektów kształcenia polega m. in. na: udziale w/w pracach rad wydziału Uczelni, pracach wydziałowych radach pracodawców, udziale w wydziałowych i Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia i komisjach programowych, współpracy w zakresie realizacji studenckich praktyk zawodowych oraz współpracy w zakresie realizacji zajęć praktycznych przez specjalistów z zewnątrz.

Na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych systematycznej ocenie poddawana jest także praca pracowników administracyjnych. Ocenę przeprowadzają studenci. Zebraniu informacji na ten temat służy anonimowa ankieta dotycząca pracy dziekanatów i obsługi studentów oraz „wirtualnego dziekanatu”. Podejmuje ona takie kwestie jak: rzetelność przekazywania informacji, komunikatywność osób pracujących w dziekanacie i ich kultura osobista, terminowość realizacji sprawy oraz ogólna ocena pracy dziekanatu. Studenci w pytaniu otwartym mogą również wnieść swoje uwagi i propozycje usprawnienia pracy komórek, które brane są pod uwagę przy organizacji pracy. W roku akademickim 2016/2017 studenci wypełnili 112 ankiet oceniających jakość obsługi administracyjnej - szczegółowe dane jak wynika z przeprowadzonych rozmów, znajdują się w dziekanacie Wydziału. Przeprowadzone badania ankietowe dotyczące działalności dziekanatu nie budzą większych wątpliwości. Wszelkie uwagi studentów odnoszące się do poprawy pracy dziekanatu są systematycznie uwzględniane.

3.2.

Informacje udostępniane są na stronie internetowej, na tablicach ogłoszeń oraz w „wirtualnym dziekanacie”. Na stronie internetowej uczelni studenci mają dostęp do planów zajęć, organizacji konsultacji. W „wirtualnym dziekanacie” studenci mają dostęp do wydziałowych raportów dotyczących jakości kształcenia, sylabusów – a przez to do sposobów weryfikacji efektów kształcenia z każdego przedmiotu oraz ocen uzyskiwanych w ramach poszczególnych przedmiotów, ogłoszeń i informacji dotyczących np. przeprowadzanych ankiet, zapisów na zajęcia fakultatywne. W dziekanacie są udostępniane pełne programy kształcenia w wersji papierowej, a także cząstkowe analizy z przeprowadzanych ankiet. Szczegółowe informacje na temat zakładanych efektów kształcenia i sposobów ich weryfikacji, w tym szczegółowych kryteriów oceny poszczególnych wytworów prac studentów - zasadach zaliczenia oraz innych informacji ujętych w sylabusie, przekazywane są na pierwszych

zajęciach dydaktycznych z danego przedmiotu przez nauczyciela prowadzącego zajęcia. Dla kandydatów na studia informacje o kierunkach i specjalnościach kształcenia podawane są na stronie internetowej Uczelni i ulotkach informacyjnych oraz w trakcie działań promocyjnych w szkołach i na targach edukacyjnych. Na stronie internetowej Uczelni wyodrębniony został osobny blok tematyczny przeznaczony dla kandydatów na studia.

Należy nadmienić, że Uczelnia w 2009 r. wdrożyła System Uczelnia.XP, w skład którego wchodzi następujące moduły: Rekrutacja.WWW – rejestracja kandydata na studia przez Internet, Rekrutacja.XP - gromadzenie i weryfikacja danych rekrutacyjnych, Dziekanat.XP –obsługa toku studiów, Stypendia.XP – obsługa finansowa studentów, Kasa.XP –współpraca z bankiem, udostępnianie danych dla systemów finansowo-księgowych, Komunikacja ze studentami – poprzez ogłoszenia na Wirtualnej Uczelni, SMS-y i e-maile, Wirtualna Uczelnia – dostęp studentów do informacji, Plan zajęć.XP – tworzenie, edytowanie i udostępnianie planu zajęć dydaktycznych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Analiza przedstawionych rozwiązań organizacyjnych, powołanych struktur oraz przyjętych regulacji, pozwala stwierdzić, że są one kompleksowe i efektywne. Umożliwiają one dokonanie rzetelnej oceny osiągniętych efektów kształcenia, doskonalenia programu kształcenia i metod jego realizacji. Struktura zarządzania procesem dydaktycznym nie jest nadmiernie rozbudowana. Podejmowane działania prowadzą do kompleksowych ocen efektów kształcenia, a ich wyniki stanowią podstawę doskonalenia programów, poszerzania oferty programowej. Z przeprowadzonych w trakcie wizytacji rozmów, wynika, że WSZJK jest w pełni przydatny do badania zgodności programu z założonymi efektami kształcenia, oraz efektywny w zakresie doskonalenia programu kształcenia. Ocena upowszechnienia informacji wyników monitorowania jakości procesu kształcenia jest pozytywna. W procesie zapewniania jakości kształcenia uczestniczą nauczyciele akademicy i pracownicy administracyjni, studenci, absolwenci oraz przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego Uczelni, w tym pracodawcy. Zespół Oceniający stwierdza, że jednostka upublicznia informacje związane z procesem kształcenia poprzez zamieszczanie ich na stronie internetowej, dziekanacie, a także „wirtualnym dziekanacie”. Należy nadmienić, w 2009 r. władze Uczelni wdrożyły system teleinformatyczny - Wirtualna Uczelnia (Uczelnia.XP), który kompleksowo wspomaga zarządzanie uczelnią wyższą. System Uczelnia.XP umożliwia zarządzanie zasobami ludzkimi i wyposażeniem wykorzystywanym w procesie planowania zajęć oraz pozwala tworzyć metody budżetowania i kontrolowania przychodów i kosztów. Umożliwiając dostęp do informacji z dowolnego miejsca i w dowolnym czasie, rozwiązanie to ma stać się elementem budowania nowej więzi pomiędzy uczelnią-studentem, a pracownikiem.

Dobre praktyki

Wprowadzenie systemu teleinformatycznego Uczelnia.XP, wspomagającego w sposób kompleksowy zarządzanie Uczelnią.

Zalecenia

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne kadry
- 4.2. Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu do minimum kadrowego na studiach I stopnia na kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* o profilu praktycznym przedstawił 15 nauczycieli akademickich. Kierunek przypisano jednemu obszarowi wiedzy to jest obszarowi nauk społecznych, wskazując dwie dziedziny tj. dziedzinę nauk społecznych (w jej ramach dyscypliny takie jak: nauki o bezpieczeństwie, nauki o obronności oraz socjologię) i dziedzinę nauk prawnych (dyscyplina - prawo), do których odnoszą się zakładane efekty kształcenia. W sumie w prowadzenie zajęć na wizytowanym kierunku zaangażowanych jest 30 nauczycieli akademickich. Charakterystyczna dla polityki kadrowej Uczelni (w tym i na wizytowanym kierunku studiów) jest dwutorowość w zakresie priorytetów zatrudnienia. Z jednej strony zatrudniane są osoby legitymujące się dużym doświadczeniem dydaktyczno-naukowym i praktyką społeczno-gospodarczą uzyskanymi w instytucjach/na funkcjach związanych z szeroko pojmowanym bezpieczeństwem, co jest bardzo doceniane przez studentów i potencjalnych pracodawców. Są to przykładowo doświadczeni nauczyciele akademicy i wysocy rangą aktywni względnie byli żołnierze zawodowi Wojska Polskiego, policjanci, funkcjonariusze Urzędu Ochrony Państwa, Służby Więziennej, straży miejskiej, Państwowej/Ochotniczej Straży Pożarnej, czy wydziałów ochrony środowiska. Są to również kwalifikowani pracownicy ochrony, szefowie agencji ochrony, zespołów zarządzania kryzysowego, kuratorzy społeczni, czy specjaliści z zakresu ochrony danych osobowych. Z drugiej strony Uczelnia stawia (szczególnie w zakresie praktycznej nauki zawodu) na młodych i zdolnych praktyków, czy pracowników, którzy karierę w Uczelni rozpoczęli jako pracownicy administracyjni, budując w ten sposób przyszłość Wydziału i dbając o jego rozwój. Są oni uzupełniani o praktyków z mniejszym doświadczeniem dydaktycznym. Sprawia to, że na wizytowanym kierunku studiów nie ma problemów ze zgodnością liczby, struktury kwalifikacji, dorobku naukowego i dydaktycznego oraz doświadczenia zawodowego zdobytego poza uczelnią (nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia ze studentami na ocenianym kierunku) z efektami i treściami kształcenia określonymi dla tego kierunku (w tym szczególnie wskazanymi w opisie efektów umiejętności). W zakresie kadry zaangażowanej w proces dydaktyczny wizytowany kierunek wyróżnia się kompleksowością i różnorodnością struktury kwalifikacji, zakresu i specyfiki dorobku naukowego (o czym świadczy fakt, iż większość nauczycieli akademickich wykazuje się dorobkiem z kilku dyscyplin)/ doświadczenia zawodowego zdobytego poza uczelnią, osób prowadzących zajęcia. Sprawia to, że na ocenianym kierunku zapewnione są możliwości osiągnięcia przez studentów prawie wszystkich

(uwagi patrz załącznik nr 6) zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym i realizacji programu studiów.

Do minimum kadrowego Zespół Oceniający PKA zaliczył 15 nauczycieli akademickich w tym 2 samodzielnych, 7 ze stopniem naukowym doktora i 7 osób z wykształceniem magisterskim. Dla wszystkich przedstawionych do minimum kadrowego nauczycieli akademickich PWSZ w Tarnobrzegu stanowi podstawowe miejsce pracy. Większość nauczycieli akademickich wskazanych do minimum kadrowego ma wieloletnie doświadczenie dydaktyczne z różnych uczelni, krajowych jak i zagranicznych. Szczegóły zawarto w załącznikach 4 i 5. Minimum kadrowe jest stabilne. Czterech nauczycieli stanowiących minimum kadrowe jest zatrudnionych w Uczelni od 10 do 15 lat. Pozostali nauczyciele stanowiący minimum kadrowe zostali zatrudnieni w ostatnich dwóch latach. Nauczyciele akademicy zaliczeni do minimum kadrowego posiadają dorobek naukowy w obszarze nauk społecznych, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek lub/i doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla ocenianego kierunku. Dwie osoby z minimum kadrowego reprezentuje swoim dorobkiem naukowym dziedzinę nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie. Dwóch nauczycieli stanowiących minimum kadrowe posiada dorobek naukowy w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o obronności, kolejne 2 osoby z minimum kadrowego w dziedzinie nauk prawnych, w dyscyplinie prawo. 3 osoby posiadają dorobek naukowy w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie socjologia. Tak duża liczba w minimum kadrowym osób specjalizujących się w socjologii, zważywszy na przyjęte do realizacji w ramach kierunku efekty kształcenia nie jest (zdaniem ZO) uzasadniona. Nie jest to błąd, ale może to powodować (co wskazano przy zastrzeżeniach, co do obsady zajęć) ograniczenie możliwości zapewnienia osiągnięcia wszystkich zaplanowanych w ramach kierunku efektów kształcenia. Szczególnie widać to na przykładzie braków w realizacji efektów kształcenia w zakresie Metodologii badań nad bezpieczeństwem (patrz załącznik nr 6).

Do minimum kadrowego zastało również zaliczone (na podstawie doświadczenia) 6 osób wywodzących się ze sfery praktyki. W sumie doświadczenie praktyczne reprezentuje 73% obsady minimum kadrowego. Przykładowo dotyczy to umiejętności związanych z działalnością sił zbrojnych, jednostek przeciwpożarowych, zarządzania kryzysowego, ochrony państwa, czy straży miejskich.

Wszyscy nauczyciele stanowiący minimum kadrowe mają zaplanowaną właściwą liczbę godzin zajęć dydaktycznych wynikającą z § 10 ustęp 1, 2 i 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów. Wydział zapewnił także właściwą proporcję liczby nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego do liczby studentów na kierunku bezpieczeństwo narodowe, o którym mowa w § 14 cytowanego rozporządzenia. Zaangażowana kadra prowadzi w większości równoległe badania, które wykorzystywane są w praktyce dydaktycznej, co sprawia, że studenci obcuja na bieżąco z aktualną wiedzą.

4.2.

Pozostali nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku (nie wchodzący do minimum kadrowego) są obsadzeni właściwie, mają jednakże krótszy staż pracy w Uczelni, który wynosi średnio około 3 lat. Wynika to z jednej strony z funkcjonowania na Uczelni jednej trzeciej z nich przez dłuższy czas (2 osób nawet od 15-16 lat) i dwóch trzecich stosunkowo krótko tzn. do roku (9 osób – w zdecydowanej większości magistrów dysponujących doświadczeniem praktycznym). W przypadku tych ostatnich pewien niedosyt budzi ich dorobek dydaktyczny. Szczególnie z punktu widzenia stosowanych metod dydaktycznych zorientowanych na zaangażowanie studentów w proces uczenia się, wykorzystania innowacyjnych metod kształcenia oraz nowych technologii (patrz załącznik 7). Generalnie zajęcia są przypisane prawidłowo. Wyjątkiem jest tylko obsadzenie przedmiotów Metodologia badań nad bezpieczeństwem oraz Polityka migracyjna i azyłowa. W pierwszym przypadku prowadząca wykłady osoba nie dysponuje dostatecznym dorobkiem w sferze metodologii badań nad bezpieczeństwem co potwierdzają również badania zawartości prac dyplomowych w sferze metodologicznej (dalsze informacje zawarto załączniku 3, część I oraz w załączniku nr 6). W drugim przypadku prowadząca wykłady i ćwiczenia osoba nie posiada żadnego dorobku w zakresie problematyki migracyjnej i azyłowej.

Problemem jest przypisywanie zajęć praktycznych nauczycielom, którzy nie posiadają udokumentowanego doświadczenia zawodowego zdobytego poza uczelnią, związanego z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla tego kierunku. W ocenie ZO część nauczycieli akademickich, w tym stanowiących minimum kadrowe, nie posiada doświadczenia zawodowego zdobytego poza uczelnią, które upoważniałoby tych nauczycieli do prowadzenia zajęć praktycznych, inni posiadają te doświadczenia, a nie prowadzą zajęć praktycznych. Nie dyskwalifikuje to prowadzonych zajęć, nie upoważnia też do stwierdzenia o niewłaściwym przyporządkowaniu zajęć, ale utrudnia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia i nie wykorzystuje potencjału nauczycieli akademickich, którzy posiadają odpowiednie doświadczenie zawodowe odpowiadające zakresowi tych zajęć. Na przykład jeden z doktorów posiada doświadczenie zdobyte poza uczelnią, a nie prowadzi (poza seminarium dyplomowym) zajęć praktycznych, a tylko wykłady. Z kolei czworgu doktorów (w tym jednemu habilitowanemu) przypisano zajęcia praktyczne, a w ocenie ZO wymienieni nauczyciele akademicy nie posiadają doświadczenia praktycznego zdobytego poza uczelnią związanego z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne*, jak i prowadzonych zajęć. Należy w tym miejscu wskazać, że problemów takich nie ma z osobami opiekującymi się praktykami zawodowymi.

4.3.

ZO stwierdza, że prowadząc politykę kadrową w całej Uczelni, ale także w Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych dla rozwoju kadry dydaktycznej i naukowej, wspierając i motywując ją do rozwoju zawodowego i naukowego oraz podnoszenia kompetencji dydaktycznych, stosuje się poniższe rozwiązania:

- powszechne włączanie poszczególnych pracowników w działalność naukowo-badawczą, dydaktyczno-wychowawczą i w dużym stopniu organizacyjną Wydziału i Uczelni co powoduje awans naukowy nauczycieli akademickich (w ostatnich czterech

latach dotyczyło to dwóch osób /dr i dr hab./ zaangażowanych w zajęcia na wizytowanym kierunku, a trzecia osoba finalizuje przewód doktorski/jest po pozytywnej recenzji);

- rozwinięcie na Uczelni zaawansowanego systemu wsparcia (finansowanie studiów/ZO odnotował 7 przypadków/ i szkoleń) dokształcania pracowników administracyjnych co skutkuje również awansem zawodowym (również) na nauczyciela akademickiego;
- rozwinięty system częściowego lub nawet całkowitego (5 przypadków) dofinansowania prac doktorskich i habilitacyjnych (ZO odnotował w sumie 12 przypadków wsparcia finansowego) oraz udzielania urlopów na obronę pracy np. doktorskiej;
- w mniejszym stopniu pozyskiwanie wartościowej kadry z innych ośrodków akademickich w Polsce;
- aktywizowanie studentów do pracy organizacyjnej na rzecz Uczelni (w latach 2014-2016 – 91 przedsięwzięć), ale i badawczej dla zainspirowania i zaszczepienia zainteresowań w kierunku pracy naukowej i ewentualnej dydaktycznej (intensywna działalność prowadzona w ramach koła naukowego bezpieczeństwa wewnętrznego, która owocuje m.in. działalnością popularyzatorską, prozawodową i przede wszystkim szeregiem publikacji i wystąpień konferencyjnych (ZO wskazuje w tym kontekście przykładowo na opracowanie pt. Interdyscyplinarne ujęcie funkcjonowania osób i instytucji, gdzie większość rozdziałów została przygotowana przez studentów lub przy współdziałaniu studentów). Na przestrzeni lat 2014-2016 studenci wizytowanego kierunku brali udział w konferencjach z 22 referatami;
- aktywizowanie młodej kadry dydaktycznej pochodzącej ze sfery praktyki do badań (ZO wskazuje przykładowo na wartościowe opracowania magistra pod tytułem: Proces kierowania reagowaniem w systemie zarządzania kryzysowego na poziomie powiatu), które są przydatne w procesie kształcenia studentów.

Zespół wizytujący podczas spotkania z nauczycielami akademickimi Wydziału potwierdził, że wszystkie te sposoby są stosowane przez Wydział i Uczelnię. Bardzo licznie reprezentowana grupa (37 osób) nauczycieli akademickich, pracowników i osób funkcyjnych ze sfery administracyjnej obecnych na spotkaniu zwróciło uwagę na następujące kwestie:

- ważne z punktu widzenia rozwoju małych społeczności jest sytuowanie Uczelni w mniejszym mieście, a usytuowanie Uczelni we wschodniej części kraju gdzie już w chwili obecnej w regionie kształcą się w szkołach średnich kilkusetosobowa grupa młodzieży (potencjalnych studentów) zza wschodniej granicy sprawia, że perspektywy rozwojowe uczelni są obiecujące;
- wskazywano na wyzwania związane z przejściem na praktyczny profil kształcenia i jednoznacznie dobre praktyki poszerzania poprzez porozumienia Uczelni z Ligą Obrony Kraju (fakultet strzelectwo), Urzędem Miasta Tarnobrzega, instytucjami zaangażowanymi w zarządzanie kryzysowe, czy Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy dla powiększania dostępu do zewnętrznej infrastruktury (ale i specjalistów praktyków), który to potencjał jest wykorzystywany w procesie dydaktycznym;

- wskazywano również na możliwość podjęcia edukacji wojskowej studentów w ramach inicjatywy (z września 2017 roku) tzw. Legii Akademickiej, co postrzegane jest pozytywnie przez siły zbrojne;
- oceniając bardzo pozytywnie panujący w Uczelni „klimat społeczny” (głównie nauczyciele akademicki z kilkunastoletnim stażem w Uczelni) wskazywano również na wsparcie finansowe w prowadzonych badaniach, publikacjach opłatach za poszczególne etapy postępowania o uzyskanie stopni naukowych lub całkowite opłacenie tego postępowania (potwierdzało to na spotkaniu wielu nauczycieli akademickich);
- wskazywano na animowanie (udział w programie Erasmus+, i targach dydaktycznych np. na Litwie i Ukrainie) wymiany z innymi ośrodkami akademickimi, w tym zagranicznymi dla uruchomienia mobilności nauczycieli (ale i studentów) i w tym kontekście przejrzyste ustalenie ram kwalifikowania, ale także udzielanie pomocy przy zwiększaniu kompetencji językowych;
- podkreślano wsparcie w formie udzielania urlopów dla poratowania zdrowia;
- wśród przedsięwzięć motywujących (w rozmowach indywidualnych z ZO) wymieniano wnioskowanie o odznaczenia państwowe oraz nagradzanie bezpośrednio za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne oraz organizacyjne;
- podkreślano, że Uczelnia wydaje własne publikacje w których nauczyciele akademicki i studenci mogą poddawać pod osąd publiczny wyniki badań, wskazywano przy tym także wiele przykładów dofinansowania udziału w zewnętrznych konferencjach. Przytaczano także przykłady wsparcia udziału w konferencjach międzynarodowych.

W kontekście tego ostatniego zagadnienia, ZO zweryfikował (na podstawie zapisów z kont zapisów księgowych) wydatki na wsparcie udziału w konferencjach w roku 2015 na poziomie 6 155 złotych. W roku 2016 było to 8 757 złotych, a w 2017 roku 2 786 złotych. Oznacza to tylko w tych trzech latach wsparcie uczestnictwa w średnio 10 konferencjach rocznie. Ogólny koszt wydania publikacji uczelnianych wyniósł w tym czasie 53 218 złotych.

ZO stwierdza, że w Uczelni i na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych rozwinięto dobrze funkcjonujący system motywacyjny kadry. Niniejszy system jest kompleksowy i wieloaspektowy. Począwszy od czynników warunkujących zatrudnienie tj. posiadanej praktyki, osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych, jak i weryfikacji pracy bieżącej (ocen okresowych i hospitacji oraz ocen dokonywanych przez studentów). Stanowi to bazę doskonalenia kadry oraz prowadzonej polityki kadrowej. Pozytywnym aspektem ww. działań jest fakt, że zdecydowana większość prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku nauczycieli jest zatrudniona na podstawie umowy o pracę (76%).

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnobrzegu zapewnił minimum kadrowe na kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* dla studiów I stopnia o profilu praktycznym. Minimum to stanowią osoby posiadające solidny

dorobek naukowy oraz wiele doświadczenia wyniesionego z pracy w instytucjach powiązanych z szeroko pojmowanym bezpieczeństwem, co wpływa pozytywnie na oceny kształcenia na ocenianym kierunku formułowane przez studentów i otoczenie społeczno-gospodarcze.

Doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, a także dorobek naukowy nauczycieli wskazanych do minimum kadrowego odpowiada wymogom i potrzebom ocenianego kierunku. Wszyscy nauczyciele akademicy zaliczeni do minimum kadrowego są zatrudnieni w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy. Mają oni przypisane właściwe liczby godzin zajęć dydaktycznych.

Mocną stroną kształcenia na wizytowanym kierunku jest duża liczba osób zaangażowanych w kształcenie co sprawia, że można w sposób kompleksowy (ze wskazanymi wyjątkami) dbać o właściwy dobór kadry do tematyki, zakresu zajęć oraz zaplanowanych efektów kształcenia. Zespół stwierdził, iż dwa przedmioty prowadzą osoby nie posiadające odpowiedniego do zakresu przedmiotu dorobku naukowego. Uczelnia rozwinęła kompleksowy system doskonalenia kadry i czyni wiele w tym względzie.

Słabą stroną ustalonego minimum kadrowego (mimo, że jest do zaakceptowania) jest niewłaściwe położenie akcentów w postaci zbyt dużego udziału specjalistów od socjologii.

Dobre praktyki

Zalecenia

Zweryfikować obsadę przedmiotów: Metodologia badań nad bezpieczeństwem oraz Polityka migracyjna i azylowa. Zweryfikować strukturę kwalifikacji w minimum kadrowym, zwiększając udział kadry z dorobkiem w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia jest sformalizowana i w pełni rozpoznawalna. Formułowanie efektów kształcenia, uwzględnianie wymagań rynku pracy, organizacji zawodowych, interesariuszy zewnętrznych dokonywana jest w oparciu o funkcjonowanie Konwentu, Wydziałowej Rady Pracodawców, konsultacji indywidualnych, udziału interesariuszy zewnętrznych w wewnętrznym systemie zapewnienia jakości kształcenia. Na Wydziale Nauk Społecznych i Humanistycznych realizowanych jest szereg przedsięwzięć, w których biorą udział interesariusze zewnętrzni. Poprzez wpływ interesariuszy zewnętrznych na Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia, aktywne zaangażowanie pracodawców w budowanie form współpracy z Uczelnią, zakładane efekty kształcenia uwzględniają oczekiwania rynku pracy.

Wśród różnorodnych form udziału środowiska społeczno-gospodarczego w procesie kształcenia należy wymienić :

- działalność Konwentu i Wydziałowej Rady Pracodawców, której interesariusze zewnętrzni mają możliwość konsultacji, opiniowania programu studiów i poszczególnych specjalności. Przykładem w/w aktywności jest np. posiedzenie Rady Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych w dniu 21.06.2017, podczas którego zatwierdzono fakultety dla kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne*, zapoznano się

z opinią Komendanta Powiatowego Policji w Sandomierzu oraz Naczelnika Centrum Zarządzania Kryzysowego w Tarnobrzegu w sprawie programów kształcenia dla kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne*.

- udział interesariuszy zewnętrznych w funkcjonowaniu Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia poprzez udział przedstawicieli otoczenia społecznego, gospodarczego i oświatowego w pracach Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia i komisjach programowych, współpracy w zakresie realizacji studenckich praktyk zawodowych oraz współpracy w zakresie realizacji zajęć praktycznych przez specjalistów spoza Uczelni;
- bezpośrednią współpracę pracodawców z opiekunami praktyk w celu tworzenia programów praktyk zawodowych, wspólnej weryfikacji efektów kształcenia, ocenie pracy studenta podczas praktyk zawodowych;
- organizowanie wizyt studyjnych, spotkań branżowych w powiązaniu z nauczaniem przedmiotowym i adekwatnie do założonych dla kierunku efektów kształcenia;
- budowanie osobistych relacji z pracodawcami przez władze Wydziału;
- działalność Biura Karier w zakresie staży, praktyk, dodatkowych szkoleń uzupełniających podstawowy proces dydaktyczny o dodatkowe kompetencje niezbędne na rynku pracy;
- wspólną z pracodawcami, instytucjami społecznymi realizację projektów np. "Ogólnopolski głos profilaktyki";
- organizację szkoleń otwartych dla szkół ponadgimnazjalnych województwa podkarpackiego, w tym między innymi Tarnobrzega, Sandomierza.

Przedstawiciele firm, instytucji współpracujących z Wydziałem uczestniczyli w bezpośrednim spotkaniu z zespołem oceniającym PKA. Wśród uczestników spotkania byli przedstawiciele władz samorządowych, administracji samorządowej – Urzędu Miasta Tarnobrzeg, Rady Miasta, Sejmiku Wojewódzkiego, instytucji finansowych – Banku Zachodniego WBK, dyrektorzy szkół, przedstawiciele Policji, Wojska Polskiego, agencji ochrony, prokuratury. W wypowiedziach, opiniach potwierdzili swoje zaangażowanie i wpływ na formułowanie oferty dydaktycznej, projektowanie i weryfikowanie efektów kształcenia, opiniowanie programów studiów. Wysoka frekwencja przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych biorących udział w tym spotkaniu oraz różnorodność sformułowanych refleksji na temat współpracy z Wydziałem potwierdza rzeczywistą aktywność przedstawicieli pracodawców /interesariuszy zewnętrznych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Uczelnia reaguje na potrzeby rynku pracy związane z kształceniem na kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* poprzez funkcjonowanie formalnych mechanizmów współpracy takich jak: Konwent, Wydziałowa Rada Pracodawców, Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia i komisje programowe.

Oczekiwania rynku pracy w odniesieniu do realizowanego na kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* procesu kształcenia, uwzględniane są również w ramach realizacji praktyk zawodowych.

Formalne mechanizmy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym uzupełnione są o budowanie nieformalnych relacji pomiędzy kadrą naukową - dydaktyczną a środowiskiem interesariuszy zewnętrznych.

W zakresie uzyskiwania przez studentów kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* dodatkowych i oczekiwanych przez rynek pracy kompetencji, istnieje potrzeba większego zaangażowania Biura Karier w proces zwiększenia frekwencji studentów w/w kierunku w szkoleniach oferowanych wszystkim studentom Uczelni.

Nieformalne relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym budowane przez kadrę naukowo-dydaktyczną, mogą w większym stopniu wpływać na proces budowania trwałych proaktywnych, postaw wszystkich interesariuszy zewnętrznych zaangażowanych w procesach kształcenia.

Dobre praktyki

Zalecenia

Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych prowadzi starania na rzecz umiejdzynarodowienia procesu kształcenia. Uczelnia oraz Wydział sukcesywnie rozwijają współpracę międzynarodową z zagranicznymi ośrodkami akademickimi, m. in. w celu realizacji międzynarodowych programów badawczych. Podpisane porozumienia obejmują w szczególności: organizację wspólnych seminariów, konferencji naukowych, wymianę doświadczeń w zakresie metodyki nauczania oraz kształcenia kadry naukowej i dydaktycznej, wymianę pracowników i studentów, przygotowywanie wspólnych programów i projektów. Współpraca ta dotyczy zarówno grupy nauczycieli akademickich, jak również studentów. Studenci kształcą umiejętności językowe na obowiązkowych lektoratach z języka angielskiego lub niemieckiego (lektorat to 120 godzin zajęć na semestrach od 1-4 i 12 punktów ECTS). Uczelnia od wielu lat umożliwia również studentom i pracownikom Uczelni udział w bezpłatnych, ogólnouczelnianych zajęciach fakultatywnych z 6 języków obcych na kilku poziomach zaawansowania, nieobjętych programem studiów. W roku akademickim 2016/2017 na zajęciach z języka angielskiego i hiszpańskiego uczestniczyło 90 osób. Zajęcia te pozwalają wyrównać zróżnicowanie kompetencji językowych wśród studentów oraz umożliwiają nabycie i rozwój dodatkowych umiejętności językowych. W obowiązującym programie studiów (2017-2020) wprowadzono trzy przedmioty prowadzone w języku angielskim są to: Bezpieczeństwo międzynarodowe *International security* (25 godzin wykładu 15 zajęć praktycznych, 4 punkty ECTS), Bezpieczeństwo teleinformatyczne *Computer security* (10 godzin wykładu 10 zajęć praktycznych, 2 punkty ECTS) oraz Prawo administracyjne *Administrative law* (15 godzin

wykładu, 2 punkty ECTS). Wymienione przedmioty prowadzone są na III i IV semestrze, co należy uznać za zasadne z uwagi na kontynuację nauki języka angielskiego przez studentów od I semestru.

Aktualnie Uczelnia ma podpisane porozumienia z 9 ośrodkami akademickimi z Ukrainy i Słowacji. Podpisane porozumienia obejmują w szczególności: organizację wspólnych seminariów, konferencji naukowych, wymianę doświadczeń w zakresie metodyki nauczania oraz kształcenia kadry naukowej i dydaktycznej, wymianę pracowników i studentów, pracę naukowo – badawczą, przygotowywanie wspólnych programów i projektów. W roku 2015 Uczelnia przystąpiła do programu Erasmus +, którego główną ideą jest rozwijanie międzynarodowej współpracy między uczelniami. Z realizowanego Programu Erasmus + w roku akademickim 2016/2017 z mobilności szkoleniowej skorzystało 3 wykładowców, w tym 1 osoba prowadząca zajęcia na kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne*. W najbliższym roku akademickim Uczelnia zyska możliwość wysyłania i przyjmowania studentów co podczas spotkania z kadrami potwierdziła koordynatorka programu Erasmus. W 2016 roku na mocy porozumienia pomiędzy PWSZ i Czerniowieckim Narodowym Uniwersytetem im. Jurija Fedkowicza, przedstawiciel ukraińskiej Uczelni wygłosił wykład otwarty *Transformation of the Higher Education of Ukraine at the beginning of XXI century in legislative documents*. Na rok bieżący przewidziany jest podobny wykład. Porozumienie to obejmuje także wspólne organizowanie konferencji naukowych, wymianę dobrych praktyk, służących doskonaleniu programu kształcenia. Przykładem wprowadzenia tych treści w życie i umiędzynarodowienie procesu kształcenia może być wprowadzenie fakultetu Działania profilaktyczne podejmowane przez policję na rzecz bezpieczeństwa osób, w którym to przedmiocie zawarta została uniwersalna tematyka związana z zapobieganiem przestępczości.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednostka prowadzi na kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne*, współpracę międzynarodową z ośrodkami akademickimi m.in. z Ukrainy i Słowacji. Współpraca naukowa i dydaktyczna z zagranicznymi instytucjami na przestrzeni ostatnich lat oraz mobilność i nauczycieli akademickich miała wielopłaszczyznowy wpływ zarówno na koncepcję kształcenia na kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* jak i na jego modyfikację oraz podejmowaną działalność naukową. Włączenie do programu mobilności studentów należy uznać za właściwą aktywność.

Dobre praktyki

Prowadzenia zajęć fakultatywnych z języków obcych dla chętnych studentów i nauczycieli akademickich oraz pracowników Uczelni.

Zalecenia

Szersze wykorzystanie doświadczeń międzynarodowych oraz włączenie do programu Erasmus+ studentów kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne*.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

7.1. Infrastruktura dydaktyczna oraz wykorzystywana w praktycznym przygotowaniu zawodowym

7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne

7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Studenci kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* odbywają swoje zajęcia w różnych miejscach Tarnobrzega, w obiektach stanowiących własność Uczelni lub wynajmowanych. Miejsca, w których odbywają się zajęcia są dobrze skomunikowane wzajemnie, a także z centrum miasta, a pomieszczenia dydaktyczne wyposażone są we właściwą infrastrukturę. Główna siedziba Uczelni (budynek administracyjno-dydaktyczny) znajduje się w obiekcie przy ulicy Sienkiewicza 50. Tutaj też znajdują się dwie pracownie dla realizacji zajęć (praktycznych) na kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne*. Drugi, nowy (oddany do użytku w 2006 roku) budynek Uczelni mieści się przy ulicy Wyszyńskiego 10. Tutaj odbywają się w większości zajęcia (teoretyczne) na kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne*. Dodatkowo Uczelnia wynajmuje obiekty na terenie Tarnobrzega (m.in. sale gimnastyczne do realizacji zajęć wychowania fizycznego). W budynku dydaktyczno-administracyjnym przy ul. H. Sienkiewicza 50 mieszczą się pracownie, w których realizowane są wybrane zajęcia praktyczne na kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne*. Pierwszą z nich jest pracownia (pom. 10) – Centrum Zarządzania Kryzysowego (dla 22 osób). Wyposażenie przestronnej pracowni stanowią: plansze tematyczne – zarządzanie kryzysowe (m.in. terroryzm, katastrofy techniczne, katastrofy naturalne, zagrożenia biologiczne, znaki ewakuacyjne, przewożenie materiałów niebezpiecznych, powódź, znaki ochrony przeciwpożarowej, znaki ochrony i higieny pracy, stan wojenny, wojewódzki zespół reagowania kryzysowego, środki rażenia), mapa administracyjna i geograficzna Polski, mapa polityczna i fizyczna świata, mapy hydrologiczne Tarnobrzega i okolic, jak i materiały edukacyjne: biuletyny oraz przepisy prawa. Całość uzupełniają stroje strażackie (różne rodzaje), wyposażenie ratownicze m.in. deska ratownicza, pakiety opatrunkowe itp. Druga pracownia (pom. 19) to Pracownia - Centrum analiz ryzyka i działań na rzecz bezpieczeństwa (dla 20 do 24 osób). Jej wyposażenie stanowią: dwa długie stoły, projektor wizyjny, flipchart, żaluzje w oknach, laptop oraz ekran. Całość uzupełniają materiały do zajęć, m.in. z kryminologii i kryminalistyki (proszek daktyloskopijny magnetyczny czarny, proszek daktyloskopijny magnetyczny czerwony UV, pędzel daktyloskopijny z puchu marabuta, okrągły; pędzel – aplikator do proszków magnetycznych, poduszka daktyloskopijna do daktyloskopowania, tusz daktyloskopijny, płyn do usuwania tuszu, latarka bateryjna, folia żelatynowa przezroczysta). Oprócz powyższego w pracowni eksponowany jest sprzęt policyjny (np. w zakresie tematyki: techniki interwencji, samoobrona, przygotowanie policji do użycia broni) tj.: kajdanki, kabura, pałka gumowa długa czarna 62 cm i 43 cm, wielofunkcyjna pałka Tonfa, nóż gumowy typu HUNTER, pistolet gumowy Glock 17. Dodatkowo w pracowni znajdują się materiały edukacyjne (biuletyny i przepisy prawa). Obydwie pracownie są przestronne, czyste, zadbane i przystosowane do prowadzenia ćwiczeń.

Podstawową zaletą budynku (i jego otoczenia – parking) przy ulicy Wyszyńskiego 10 jest fakt iż był on od początku projektowany do celów dydaktycznych i rozmieszczenia infrastruktury zabezpieczającej proces dydaktyczny. Znajduje się tu 9 nowoczesnych auli wykładowych mieszczących od 60 do 104 studentów, jak i 12 sal ćwiczeniowych dla 25 do 35 osób. Uzupełnia to pracownia informatyczna z 31 stanowiskami. W sumie w budynku tym zapewniono miejsca dla 1304 studentów na łącznej powierzchni dydaktycznej 1583 m².

Ww. pomieszczenia audytoryjne wyposażono w system informatyczny zintegrowany ze środkami audiowizualnymi, żaluzjami okiennymi, oświetleniem i klimatyzacją. System AV składa się z: systemu prezentacji pisma, obrazów i dźwięku umożliwiającego prezentację obrazów z komputera (z fonią), wizualizera i odtwarzaczy VIDEO i DVD (z fonią), w skład którego wchodzi: wideoprojektor multimedialny podwieszony pod sufitem, ekran stacjonarny sterowany elektrycznie, panel sterujący w obudowie klapkowej z przyłączem sygnałowym, umożliwiający sterowanie projektorem z podłączonych źródeł i ekranem, wzmacniacz/rozdzielacz VGA z przełącznikiem sygnałów, odtwarzacz DVD, mikrofon stacjonarny i przenośny oraz głośniki zabudowane w suficie podwieszonym. Możliwa jest konfiguracja auli w zależności od potrzeb na 104, 208, 312 lub 416 miejsc siedzących. System audiowizualny auli tworzą cztery autonomiczne systemy, które mogą być konfigurowane w pięć różnych ustawień w zależności od potrzeby konfiguracji auli z uwagi na ruchome ściany działowe.

Z kolei sale ćwiczeniowe w budynku przy ulicy Wyszyńskiego 10 wyposażone są w tablice stacjonarne i przesuwalne suchościeralne, ekrany i rzutniki pisma. 2 z nich (po 32 miejsca) mają możliwość łączenia (system ścian przesuwanych) w jedną salę na 64 miejsca. Oddana do użytku 1 października 2013 roku pracownia informatyczna wyposażona jest w sprzęt dostosowany do obsługi nowoczesnych programów specjalistycznych i gier (np. w przypadku wizytowanego kierunku - PROCEED „Powódź”, czy „Epidemia”), które mogą być wykorzystywane w kształceniu studentów. Poprzez rozszerzenie bazy dydaktycznej o dostęp do istniejącej miejskiej infrastruktury zarządzania kryzysowego zapewniono równocześnie dostęp do specjalistycznego (wykorzystywanego przez służby) oprogramowania. Dodatkowo pomocny w prowadzeniu zajęć jest system audiowizualny, tablica interaktywna, wizualizer, które pozwalają na przekazanie i zaprezentowanie specjalistycznej wiedzy. Stanowiska przystosowane są również do pracy dla osób niepełnosprawnych.

Zajęcia praktyczne (w ramach kierunku) realizowane są również w Pracowni ratownictwa medycznego. Niewątpliwie wizytowany kierunek profituje tutaj z prowadzonego równoległe w uczelni kierunku pielęgniarstwo.

Mocną stroną są porozumienia z interesariuszami zewnętrznymi, które umożliwiają studentom (poprzez odbywanie zajęć w realiach instytucji związanych z bezpieczeństwem) kształcenie umiejętności w warunkach rzeczywistych. Zdaniem ZO warto odnotować fakt, że Uczelnia podpisała porozumienia o współpracy (z Ochotniczą Strażą Pożarną w Tarnobrzegu na Osiedlu Sobów, Stowarzyszeniem Jednostka Strzelecka 2002 Tarnobrzeg im. Oddziału Partyzanckiego Armii Krajowej „Jędrusie”, Biurem Podkarpackiego Zarządu Wojewódzkiego Ligi Obrony Kraju, czy Urzędem Miejskim Miasta Tarnobrzeg), w których jednym z obszarów współpracy jest udostępnianie infrastruktury w tym korzystanie ze sprzętu (i osób) do prowadzenia ćwiczeń i zajęć praktycznych. Tego typu otoczenie dydaktyczne i organizacja zajęć wpływa na

kształcenie umiejętności i kompetencji społecznych oczekiwanych od absolwentów przez potencjalnych pracodawców oraz oswojenie z realiami ewentualnych przyszłych miejsc pracy. Uczelnia zawarła także porozumienie na prowadzenie zajęć w Centrum Zarządzania Kryzysowego miasta Tarnobrzeg, gdzie w warunkach rzeczywistych kształcą się umiejętności studentów. Potwierdzeniem tej idei były jedne z hospitowanych zajęć (patrz załącznik 6), zorganizowane w Centrum Zarządzania Kryzysowego miasta Tarnobrzeg, podczas których grupa 20 studentów trzeciego roku kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* (specjalność – zarządzanie kryzysowe) ćwiczyła w realiach miejskiej infrastruktury zarządzania kryzysowego (faktyczne miejsce skąd kieruje się działaniami) reagowanie w przypadku rozszczelnienia (na terenie miasta) cysterny podczas transportu skroplonego gazu, jak i podejmowanie działań w sytuacji aktywizacji zagrożenia powodziowego.

Wizytowana baza dydaktyczna i naukowa jest pod względem przepisów BHP bezpieczna. Wykorzystywana w praktycznym przygotowaniu zawodowym i zajęciach dydaktycznych infrastruktura jest również dostosowana do realizacji procesu kształcenia z udziałem osób niepełnosprawnych, w sposób zapewniający im pełne uczestnictwo w procesie kształcenia oraz korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnej. Dotyczy to także braku barier w dostępie do sal dydaktycznych i zaplecza sanitarnego.

7.2.

Biblioteka i czytelnia znajdują się również w budynku przy ulicy Wyszyńskiego 10. Wraz z wypożyczalnią oraz magazynem książek zajmują one łączną powierzchnię 372,1 m². Czytelnia dysponuje 43 miejscami oraz 4 stanowiskami komputerowymi z dostępem do katalogu bibliotecznego. Trzy stanowiska posiadają dostęp do Internetu, trzy stanowiska komputerowe przygotowane są dla osób niewidomych i słabowidzących, a jedno stanowisko wyposażone jest w kolorowy powiększalnik Andromeda. Ponadto w czytelnicy jest bezprzewodowy dostęp do Internetu za pomocą sieci WiFi, z którego studenci mogą korzystać wykorzystując własne komputery przenośne (laptopy), palmtopy oraz telefony komórkowe. Wypożyczalnia dysponuje 8 stanowiskami komputerowymi, w których jest dostęp do katalogu bibliotecznego, w tym na 6 stanowiskach jest dostęp do Internetu.

Biblioteka Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu gromadzi publikacje z zakresu bezpieczeństwa, ale i z dziedzin powiązanych z wizytowanym kierunkiem studiów. Są to opracowania zwarte z zakresu socjologii, ekonomii, prawa, zarządzania, psychologii, pedagogiki, filozofii, administracji, matematyki, statystyki, logiki, czy informatyki. Udostępniany jest także zbiór publikacji z zakresu historii sztuki oraz kultury polskiej i obcej. Zbiory zawierają także najnowsze wydawnictwa informacyjne (encyklopedie i słowniki) ogólne i tematyczne. Czytelnicy mają także możliwość korzystania z baz danych Wirtualnej Biblioteki Nauki w tym z baz danych EBSCO (pełno tekstowe wersje czasopism). Opracowanie i udostępnianie księgozbioru odbywa się za pomocą komputerowego systemu bibliotecznego MOL Optivum.

Stan księgozbioru to 16 456 woluminów w tym 145 dokumentów elektronicznych. 12 227 woluminów pochodzi z zakupu, a 3 800 to dary. Bezpieczeństwa wewnętrznego dotyczy bezpośrednio (na dzień wizytacji tj. 14. 11. 2017 r.) 300 tytułów, które obejmują 471 pozycji zwartych. Publikacje często wykorzystywane przez studentów są kupowane w kilku

egzemplarzach, pozostałe występują w jednym egzemplarzu, co można postrzegać jako mankament. Przy czym przestrzega się zasady, że jeden egzemplarz każdego tytułu dostępny jest w czytelnicy. Książki dostępne w czytelnicy można wypożyczać przed zamknięciem biblioteki do następnego dnia. Czasopisma dotyczące problematyki wizytowanego kierunku studiów i abonowane przez bibliotekę PWSZ to: Bezpieczeństwo i Technika Pożarnicza, Bezpieczeństwo Narodowe, Bezpieczeństwo: teoria i praktyka, Internal Security, Kwartalnik Policyjny, Policja 997 oraz Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Ponadto istnieje możliwość sprowadzenia potrzebnej publikacji z innej biblioteki w kraju w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych. W tym zakresie biblioteka PWSZ współpracuje m.in. z Biblioteką Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Biblioteką Akademii Sztuki Wojennej w Warszawie oraz bibliotekami w Lublinie (UMCS i KUL). Dodatkowo studenci mają możliwość korzystania ze zbiorów Biblioteki Pedagogicznej w Tarnobrzegu.

Zespół oceniający dokonał sprawdzenia pozycji zalecanych w kartach przedmiotów jako literatura obowiązkowa względnie podstawowa. Wskazywane w kartach pozycje literatury przedmiotów występują w bibliotece. Innym nurtem zapewnienia przydatnej podczas studiów literatury jest jej publikowanie w Uczelni. Tylko w latach 2013-2017 w Uczelni opublikowano 11 pozycji zwartych dotyczących bezpieczeństwa. Należą do nich m.in.: Bezpieczeństwo wybrane aspekty (pod redakcją A. Szylar, B. Zięby-Kołodziej i P. Maciaszczyka), Bezpieczeństwo w świetle uwarunkowań polityki społecznej (pod redakcją P. Maciaszczyka i S. M. Mazura), Bezpieczeństwo w kontekście zglobalizowanego świata (pod redakcją P. Maciaszczyka), czy Interdyscyplinarne ujęcie funkcjonowania osób i instytucji (pod redakcją P. Maciaszczyka i K. Chocholskiego). W kontekście ostatniej z wymienionych pozycji (ale i nie tylko) znamienym jest nie tylko fakt publikowania przez kadrę uczelni, ale i dużej ilości (będących rezultatem przeprowadzonych w ramach studiów badań) publikacyjnych debiutów studenckich. Znajdujemy tutaj takie tytuły, jak: Pojęcie i sposoby zabezpieczenia obiektów infrastruktury krytycznej, Pościgi transgraniczne, czy Stan świadomości Polaków na temat zagrożenia wojną hybrydową w oparciu o badania ankietowe i inne.

7.3.

Uczelnia dynamicznie doskonali infrastrukturę. Krokiem milowym było wybudowanie dedykowanego dydaktyce obiektu przy ulicy Wyszyńskiego 10. Jest on doskonałą wizytówką Uczelni. Równocześnie wyposażenie mieszczących się w starszym budynku przy ulicy H. Sienkiewicza 50 pracowni jest systematycznie uzupełniane. 1 października 2013 roku została oddana do użytku pracownia informatyczna. Ważnym wątkiem rozwijania infrastruktury Uczelni jest jej systematyczne wspieranie finansowe przez Urząd Marszałkowski. Świadczy to o wypracowaniu przez Uczelnię zrozumienia (wśród organów i środowiska) jej potrzeb i roli w rozwoju regionu. Przykładowo, w roku 2012 otrzymano z tego źródła 100 tysięcy złotych na zorganizowanie ochrony oraz eksploatację mediów. Jednak otrzymywane z ww. źródła środki przeznaczone są przede wszystkim na poszerzenie infrastruktury dydaktycznej. I tak, w roku 2013 było to również 100 tysięcy złotych na zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, czego efektem było wyposażenie, opisywanej uprzednio, pracowni komputerowej, a w roku 2017 (40 tysięcy złotych) na utworzenie pracowni kształcenia praktycznego studentów. W sumie na przestrzeni lat 2012-

2017 Urząd Marszałkowski zainwestował w Uczelnię ponad pół miliona złotych. Uczelnia próbuje też uzyskać dostęp do większych środków aplikując kolejny raz w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych. Również na podstawie ocen dokonywanych przez studentów, należy wskazać na kompleksowość i wieloaspektowość zasobów infrastruktury dydaktycznej i wykorzystywanej w praktycznym przygotowaniu zawodowym, systemu biblioteczno-informacyjnego oraz zasobów edukacyjnych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Mocną stroną Uczelni i prowadzącego wizytowany kierunek Wydziału jest fakt, iż dysponują one właściwą i kompleksową infrastrukturą do prowadzenia zajęć na studiach I stopnia na kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* o profilu praktycznym. Dobrze wyposażone są pracownie dedykowane praktycznemu przygotowaniu studentów w ramach prowadzonych równolegle specjalności: zarządzanie kryzysowe i służba policyjna. Do kształcenia umiejętności z zakresu ratownictwa medycznego i pomocy przedmedycznej wykorzystywana jest kolejna pracownia. A całość uzupełnia pracownia komputerowa. Ponadto studenci odbywają zajęcia w placówkach zewnętrznych obsługiwanych przez interesariuszy zewnętrznych Wydziału. Zajęcia te organizowane w warunkach rzeczywistych dobrze uzupełniają infrastrukturę dydaktyczną Wydziału umożliwiając kształtowanie umiejętności nabywanych w realiach konkretnych instytucji związanych z bezpieczeństwem, co przekłada się również na lepszy kontakt z przyszłym potencjalnym środowiskiem zawodowym. Poprzez rozszerzenie bazy dydaktycznej o dostęp do istniejącej miejskiej infrastruktury zarządzania kryzysowego zapewniono równocześnie dostęp do specjalistycznego, wykorzystywanego przez służby, oprogramowania.

Księgozbiór tradycyjny jak i elektroniczny (m.in. dostęp do baz danych) zabezpieczają w pełni potrzeby wynikające z prowadzenia wizytowanego kierunku studiów. Zapewnione jest także poszerzenie bibliotecznej bazy uczelnianej poprzez dostęp do zasobów bibliotecznych Uczelni „tradycyjnie” związanych z ww. kierunkiem.

Mocną stroną Uczelni i Jednostki są publikacje związane tematycznie z prowadzonym kierunkiem *bezpieczeństwo wewnętrzne* oraz wyraźny trend zamieszczania w nich efektów prac naukowych osób prowadzących zajęcia na ww. kierunku, jak i jego studentów.

Studenci korzystający z infrastruktury Uczelni (w tym bibliotecznej) oraz uczestniczący w zajęciach prowadzonych „w terenie” podczas spotkania z ZO zaopiniowali ją jednoznacznie pozytywnie.

Mocną stroną działań Uczelni prowadzonych w zakresie rozwoju infrastruktury i sposobów realizacji studiów, jest ich pozytywne postrzeganie i systematyczne wspieranie finansowe i organizacyjne przez lokalne władze, co świadczy o wypracowaniu przez Uczelnię zrozumienia (wśród organów i środowiska) jej potrzeb i roli w rozwoju regionu.

Dobre praktyki

Zalecenia

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnobrzegu wdrożony został system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej dla studentów. Uczelnia zapewnia studentom wsparcie dydaktyczne udzielane przez nauczycieli akademickich. Studenci kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* mają możliwość odbywania konsultacji z nauczycielami akademickimi podczas wyznaczonych dyżurów oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej. W opinii studentów dostępność nauczycieli akademickich jest dostosowana do ich potrzeb. Studenci mają dostęp do dodatkowych materiałów dydaktycznych i pomocy naukowych. Nauczyciele akademicy udostępniają studentom materiały za pośrednictwem poczty elektronicznej. Osoby obecne na spotkaniu z zespołem oceniającym wyraziły pozytywne opinie dotyczące wsparcia dydaktycznego udzielanego przez nauczycieli akademickich. Studenci pierwszego roku uczestniczą w przedmiocie Metodologia badań nad bezpieczeństwem, podczas którego poznają metody badań oraz diagnozy bezpieczeństwa wewnętrznego, a także nabywają umiejętności prowadzenia badań nad bezpieczeństwem wewnętrznym. Niezbędne informacje o przedmiotach znajdują się w kartach przedmiotów, które zawierają opis przedmiotu, wymagania wstępne, cele przedmiotu, treści programowe, efekty kształcenia, sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia, kryteria oceny osiągniętych efektów kształcenia oraz bilans punktów ECTS. Nauczyciele akademicy prezentują ich treść podczas pierwszych zajęć, są one również dostępne online poprzez Wirtualną Uczelnię. Na kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* kryteria oceniania w opinii studentów są zrozumiałe i przejrzyste. Studenci są zadowoleni z podejścia nauczycieli akademickich do zajęć oraz z obowiązującego sposobu oceniania. Na WNSiH opiekę dydaktyczną sprawuje również Dziekan wydziału, który poprzez indywidualne i grupowe spotkania ze studentami poznaje ich potrzeby i oczekiwania. Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym stwierdzili, że otrzymują rzeczywiste wsparcie, zarówno od nauczycieli akademickich jak i od Dziekana. Wszystkich niezbędnych informacji w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym udziela studentom dziekanat. Godziny pracy dziekanatu dostosowane są do potrzeb studentów wizytowanego kierunku. Osoby obecne na spotkaniu z zespołem oceniającym wyraziły pozytywną opinię dotyczącą pracowników dziekanatu oraz ich dostępności. Dodatkowo każda grupa posiada swojego starostę, który pełni funkcję pośrednika w kontakcie pomiędzy dziekanatem, władzami Wydziału i studentami. Studenci mogą zgłaszać ewentualne sprawy i problemy za pośrednictwem starosty lub osobiście w dziekanacie, w ich opinii taki system jest efektywny i odpowiada ich potrzebom. Ponadto wszystkie istotne informacje związane z procesem kształcenia oraz dostępnym wsparciem są przekazywane studentom za pośrednictwem wiadomości SMS. Osoby obecne na spotkaniu z zespołem oceniającym bardzo pozytywnie

oceniły taki system przekazywania informacji. W ramach wsparcia materialnego studenci mogą wnioskować o przyznanie wszystkich świadczeń wskazanych w art. 173 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Przyznawaniem stypendiów zajmują się komisja stypendialna, w której znajdują się przedstawiciele studentów. Wszystkich niezbędnych informacji związanych z pomocą materialną udzielają wyznaczeni pracownicy Uczelni. Dyżury są dostosowane do potrzeb studentów. Osoby obecne na spotkaniu z zespołem oceniającym pozytywnie zaopiniowały system przyznawania pomocy materialnej i dostępność osób odpowiedzialnych za proces przyznawania stypendiów. System pomocy materialnej oferowany studentom jest racjonalny i przejrzysty oraz nie występują opóźnienia w wypłacie świadczeń dla studentów wizytowanego kierunku. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci przyznali, że system stypendialny jest dla nich motywacją do osiągnięcia lepszych wyników w nauce.

Uczelnia wspiera studentów w kontaktach z otoczeniem społecznym i gospodarczym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy. W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnobrzegu funkcjonuje Biuro Karier i Spraw Studenckich, które zajmuje się gromadzeniem ofert pracy i praktyk dla studentów, doradztwem indywidualnym, pomocą w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych, organizacją spotkań z pracodawcami oraz organizacją warsztatów i szkoleń. Ponadto Biuro organizuje certyfikowane kursy dla zainteresowanych studentów. Biuro Karier i Spraw Studenckich na początku każdego roku akademickiego organizuje spotkania, podczas których przedstawia studentom swoją ofertę, a także zbiera ich opinię dotyczącą zapotrzebowania na kursy, szkolenia i warsztaty. Osoby obecne na spotkaniu z zespołem oceniającym bardzo pozytywnie oceniły działalność Biura Karier i Spraw Studenckich. Studenci kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* uczestniczą w obowiązkowych praktykach. Czas trwania studenckich praktyk zawodowych wynosi 600 godzin dydaktycznych. Na Wydziale funkcjonuje opiekun praktyk, który jest odpowiedzialny za kontrolę przebiegu, doradzanie przy wyborze praktyki, jak i zaliczenia praktyk zawodowych pod kątem efektów kształcenia. Jednostka wspiera również studentów w poszukiwaniu miejsca praktyk. Uczelnia współpracuje z 47 instytucjami w zakresie realizacji praktyk zawodowych. Studenci podczas spotkania z zespołem oceniającym stwierdzili, że praktyka zawodowa spełnia ich oczekiwania, a proces organizacji praktyk działa poprawnie.

W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnobrzegu osobami odpowiedzialnymi za wsparcie studentów z niepełnosprawnościami są pracownicy dziekanatu oraz Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych. Na kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* studiuje obecnie 7 osób z niepełnosprawnością. Studenci z niepełnosprawnościami, którzy ubiegają się o przyjęcie na studia w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnobrzegu są zwolnieni z opłaty rekrutacyjnej. Uczelnia zapewnia osobom z niepełnosprawnościami wsparcie w sferze dydaktycznej, materialnej oraz socjalnej. Zgodnie z Regulaminem studiów PWSZ w Tarnobrzegu, w zależności od rodzaju niepełnosprawności, student może starać się o zmianę warunków uczestnictwa w zajęciach, uczestnictwo w zajęciach asystenta osoby niepełnosprawnej, możliwość używania komputera na zajęciach, wykonanie materiałów dydaktycznych w formie dostosowanej do jego potrzeb i możliwości np. druk powiększony, możliwość stosowania urządzeń rejestrujących dźwięk lub dźwięk i obraz oraz indywidualną

organizację studiów. Studenci z niepełnosprawnościami mogą ubiegać się o specjalne stypendium dla osób niepełnosprawnych. Uczelnia w ramach oświadczenia kandydata na studia będącego osobą niepełnosprawną, zbiera informacje dotyczące oczekiwanego wsparcia. Dodatkowo PWSZ w Tarnobrzegu na bieżąco reaguje na sugestie studentów i dostosowuje metody wsparcia do indywidualnych potrzeb danego studenta.

W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnobrzegu funkcjonuje 8 kół naukowych, do których przynależność uzależniona jest wyłącznie od zainteresowań studenta. Studenci kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* aktywnie działają w Studenckim Kole Naukowym Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz w Kole Naukowym Patologii Społecznej i Profilaktyki. Uczelnia zapewnia członkom kół naukowych wsparcie finansowe i merytoryczne. Celem Studenckiego Koła Naukowego Bezpieczeństwa Wewnętrznego jest poszerzanie wiedzy z zakresu bezpieczeństwa, wspieranie wszelkich działań z nim związanych, inicjowanie i prowadzenie prac popularyzujących wiedzę o bezpieczeństwie wewnętrznym oraz dziedzinach pokrewnych. Członkowie Koła zajmują się prowadzeniem własnych badań, biorą udział w konferencjach naukowych i sympozjach, współpracują z różnymi instytucjami związanymi z szeroko pojmowanym bezpieczeństwem (komendy Policji, straże pożarne i wiele innych) w celu wymiany własnych doświadczeń oraz pomysłów. W ramach działalności Koła Naukowego Patologii Społecznej i Profilaktyki jego członkowie uczestniczą w konferencjach oraz w wyjazdach naukowych. Podczas spotkania z zespołem oceniającym członkowie kół naukowych pozytywnie zaopiniowali wsparcie merytoryczne oraz finansowe zapewniane przez Uczelnię.

W PWSZ w Tarnobrzegu funkcjonuje Samorząd Studencki, który realizuje projekty o charakterze kulturowym, integracyjnym i rozrywkowym, są to między innymi Dni Kultury Studenckiej - Tarnobrzskie Juwenalia 2016, Noc Filmowa na PWSZ, a także Mistrzostwa w Narciarstwie i Snowboardzie o Puchar Rektora PWSZ w Tarnobrzegu. Przedstawiciele Samorządu uczestniczą również w działaniach organów kolegialny uczelni. Przedstawiciele Samorządu obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym przyznali, że mają zapewnione odpowiednie wsparcie ze strony władz Wydziału. Mogą oni korzystać z infrastruktury uczelni, mają zapewnione biuro oraz środki finansowe na działalność. Studenci kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* mają również możliwości rozwijania swoich zainteresowań pozanaukowych. W PWSZ w Tarnobrzegu działa Akademicki Klub Sportowy, który zajmuje się organizacją życia sportowego oraz rekreacyjnego na Uczelni.

8.2.

Skuteczność systemu wsparcia dydaktycznego oraz administracyjnego dla studentów jest systematycznie badana. W ramach kwestionariusza oceny jakości kształcenia, studenci mogą ocenić obsługę administracyjną. Studenci wypełniają również ankietę dotyczącą oceny pracy dziekanatów i obsługi studentów oraz „wirtualnego dziekanatu”, a także ankietę służącą zebraniu opinii studentów na temat prowadzenia zajęć dydaktycznych. Dodatkowo Uczelnia regularnie organizuje spotkania Władz Wydziału ze studentami, podczas których mogą oni zgłaszać swoje uwagi. Wyniki ankiet poddawane są analizie przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia. Komisja, na podstawie wyników ewaluacji opracowuje program działań naprawczych, mających na celu rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania

studentów. W ramach działań doskonalących, w ostatnim czasie na wniosek studentów zostały wydłużone godziny pracy dziekanatu.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

System opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej jest dostosowany do potrzeb studentów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnobrzegu. Studenci mogą liczyć na wsparcie dydaktyczne ze strony nauczycieli akademickich. Niezbędne wsparcie związane z tokiem studiów studenci otrzymują od pracowników dziekanatu oraz Dziekana Wydziału. Na Uczelni funkcjonuje efektywny system pomocy materialnej. Podczas spotkania z zespołem oceniającym studenci przyznali, że system stypendialny jest dla nich motywacją do osiągania lepszych wyników w nauce. W PWSZ w Tarnobrzegu funkcjonuje Biuro Karier i Spraw Studenckich, które wspiera studentów w kontaktach z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Biuro gromadzi oferty pracy i praktyk, zajmuje się również doradztwem indywidualnym oraz organizacją warsztatów i szkoleń. Studenci kierunku *bezpieczeństwo wewnętrzne* uczestniczą w obowiązkowych praktykach zawodowych. W ich opinii proces organizacji praktyk działa poprawnie. Jednostka zapewnia osobom z niepełnosprawnościami wsparcie dydaktyczne, materialne oraz socjalne. Studenci z niepełnosprawnościami mogą liczyć na wsparcie pracowników dziekanatu oraz Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych. W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnobrzegu funkcjonują koła naukowe, ich członkowie mają zapewnione wsparcie finansowe i merytoryczne. Władze wspierają Samorząd Studencki, który realizuje projekty o charakterze kulturowym, integracyjnym oraz rozrywkowym, a także uczestniczy w działaniach organów kolegialnych Wydziału. Skuteczność systemu wsparcia dydaktycznego oraz administracyjnego dla studentów jest systematycznie badana. Wydziałowa ds. Jakości Kształcenia, na podstawie wyników ewaluacji opracowuje program działań naprawczych.

Dobre praktyki

Studenci pierwszego roku uczestniczą w przedmiocie Metodologia badań nad bezpieczeństwem, podczas którego poznają metody badania oraz diagnozowania bezpieczeństwa wewnętrznego, a także nabywają umiejętności prowadzenia badań nad bezpieczeństwem wewnętrznym.

Wszystkie istotne informacje związane z procesem kształcenia oraz dostępnym wsparciem są przekazywane studentom za pośrednictwem wiadomości SMS.

Zalecenia

5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności

--	--

